

Članki Jugoslovanske knjižske zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za tuzemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. — Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, narečna, reklamskeje in inserati pa Upravništvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica šte. 6.

Še preišljujmo volilne izide!

Letos je volivno leto kakor malokatero. Kar ne pridemo iz volitev. Občinske in državnozbornske smo prestali, sedaj pa so volitve v trgovsko, obrtniško in industrijsko zbornico. Pa danes ne mislimo pisati o teh najnovejših volitvah, ampak o občinskih. Ne smemo namreč zamuditi prilike, da se ne bi iz volivnih izidov kaj naučili. Volivne številke najlepše kažejo, kje smo volitve prav pripravljali in jih prav vodili, kje pa narobe.

Politika v občinski upravi.

Eno najbolj nevarnih limanic so našim somišljenikom nastavili po celi deželji v geslu, da v občini ne gre za politiko, ampak le za gospodarstvo. V mnogih občinah so bili res tudi naši možje in fantje tako lahkoverni, da so šli na to in so delali razne kompromisne liste ter sklepali zveze z nasprotniki. Pri postavitvi skupnih kandidatnih list naših skoro nikjer niso dobro odrezali. Navadno so nasprotniki naše potegnili in so poleg kompromisne v zadnjem trenutku vložili še svoje posebne liste, medtem, ko naši svoje niso več mogli vložiti. Tako so morali naši voliti kompromisne kandidate, liberalci pa svoje in so tako zmagali. Po nekaterih občinah se je celo zgodilo, da so naši možje volili nasprotno listo, ker je bil tam kak priljubljen kandidat, češ, saj pri občinskih volitvah gre samo za gospodarstvo.

Proč s to zmot!

Vsako gospodarstvo je zvezano s politikom in bistven del politike je gospodarstvo. Toda samo gospodarstvo ni edino opravilo občinske uprave. Občina ima tudi druge ravno tako važne, pa čisto politične, prosvetne in socialne naloge, ki se morejo reševati samo po političnih načelih.

Zato bodi vsem dvomljivcem in omahljivcem enkrat za vselej odločno povedano: SLS zahteva tudi v občinski politikji uveljavljenje svojega lastnega strankarskega programa in zahteva od svojih somišljenikov, da volijo samo možje, ki so odločni pristaši tega programa, od občinskih odbornikov pa, da v občini po tem programu složno in zvesto delajo. Sodelovanje z nasprotniki v kakem posameznem slučaju je izjema, ki jo sme dovoliti le načelstvo stranke. Povsod, kjer niso delali tako ali še danes drugače delajo, greše proti programu in pravilom stranke.

Škodovati nam hočejo.

V SLS smo že dolgo vsi edini, da je odločnost v tem oziru ne le upravičena, ampak tudi potrebna. Naši nasprotniki ravno v omajanju tega načela vidijo sredstvo, s katerim bodo mogli navrtati in razstreliti naše vrste v posameznih občinah. Zato nastopajo z gospodarskimi gesli in zaničljivo govore in pišejo o strankarski politikji v občini. Pišejo to seveda le za nas, na njihovih lastnih listah pa nastopajo najzagrizenejši strankarski petelini. Ze iz tega vidimo, kam pes tace moli.

Bodimo odločni možje!

Pa tudi prav navadno načelo možatosti in doslednosti zahteva, da se držimo gornjega pravila. Kajti mož, ki ima vtrjena politična načela, kakršna mora imeti vsak naš zaveden pristaš, ne more teh svojih načel v občinskih volitvah zatajiti, kakor jih ne zataji pri nobeni drugi priložnosti. In le politično zavedne ter načelno trdne naše pristaše smemo voliti v občinska zastopstva, potem bo naša stvar, naš program imel dobre upravitelje in izvrševalce; potem bo ljudstvo od občinske uprave imelo korist, ki jo more dati le program, ki je vzet iz življenja in hotenja slovenskega naroda, kakor je to program SLS.

Napake strankarske politike.

Res je sicer, da kakor nobeno človeško delo ni brez napake, tako ima tudi strankarska politika v občini svoje senčne strani. Zato je treba paziti, da vsa ta politika, vse delo, služji celotni občinski skupnosti in blagru občanov. Osebnim interesom, stanovskim in drugim posebnim koristim se ne sme pustiti veljava, da skupnost ne trpi. Toda vse te napake, ki vodijo k enostranosti in pristranosti v občinski politikji, niso lastne strankarski politikji, ampak so napake, ki se jih je treba povsod otepati in so ravno v tako zvanih »gospodarskih« strankah zelo pogoste in izdatne.

Vsa strankarska politika mora služiti le skupnosti vseh ljudi, vsem občanom. V tej službi je strankarska politika tisto blažilno sredstvo, ki na vseh poljih pomirjevalno vpliva med nasprotji, ki se dvigajo med občani. Čim odločnejša je stranka, oziroma njeni zastopniki v občini v delu za dosego svojega cilja in izvršitvi programa, ki stoji vzvišeno nad vsamj dnevnimi, osebnimi in stanovskimi

prepirl, tem blagodejnejši je njen vpliv na skupnost.

Vlada ljudstva.

Strankarska politika je pridobitev vlade ljudstva v občini in državi. Strankarska politika je danes najboljša in najuporabnejša oblika demokracije. Strankarska politika v občini mora biti ravno protiutež proti gospodarski sebičnosti posameznikov kakor slojev in stanov, ki bi hoteli svojo oblast v občini izrabiti le za člane svojega stanu. Vsaka, posebno pa ljudska stranka, ima člane iz raznih stanov in je že s tem samo po sebi dano, da izravnava nasprotja in boje med raznimi gospodarskimi silami.

Bodimo na straži!

Vsak poizkus, da bi se vpliv stranke izklučil v državi ali v občini, gre v zadnjem svojem namenu za tem, da bi si poborniki »gospodarstva« pod tem naslovom izvojevali neomejeno pot za svoje posebne načrte, ki niso v skladu s ljudsko koristjo in gredo na njen račun.

Kadar propadeje stranke v državi, tedaj nastane nasilje, diktatura, če pa v občini zavladava »gospodarska« stranka, pa gre vse občinsko delo za tem, da služji tistemu »gospodarskem« krogu ljudi, brez ozira na drugo občano.

Ponošni bodimo na svojo stranko!

Naši možje so na podlagi čistega programa SLS v slovenskih občinah že toliko koristnega in velikega naredili, da smo lahko ponosni na to svoje delo in se nam ni treba skrivati. »Gospodarske« in razne »stanovske« liste prepustimo tistim nasprotnikom, ki se svojih strank sramujejo. Mi pa vselej nastopajmo in delajmo kot odločni pristaši SLS!

Slovinci zopet v vladi.

Zadnji teden, dne 22. t. m., je stopil v vlado zastopnik naše stranke dr. Andrej Gosar kot minister za socialno politiko. S tem je naša stranka postala zopet član osrednje vlade, kakor je to v svojih volivnih govorih naglasil načelnik dr. Anton Korošec in kakor se je določilo v tako zvanem blejskem sporazumu.

Poleg ministra dr. Gosarja bo vstopil v sedanjo vlado še poslanec Smodej kot državni podtajnik v ministrstvu za prosveto.

Oba poslanca dr. Gosar in Smodej pa na svojih novih mestih ne bosta le opravljala svojo stroko, ampak zastopala v vladi celo našo stranko in bosta uveljavljala vse naše zahteve.

Vsa javnost v državi je vstop dveh tako uglednih politikov, kakor sta dr. Gosar in Smodej v vlado, toplo pozdravila, le naši liberalci in samostojneži se jeze.

Kot delovni program si je nova vlada določila posebno zakon o izenačenju davkov, ureditev državnih financ in gospodarstva, odpravo korupcije, nepoštenja in strankarstva iz državne uprave.

Prvo delo nove vlade.

Ze takoj v prvih dneh, ko je dr. Gosar prišel na svoje mesto v ministrstvo, se je v Sloveniji poznalo, da imamo na najvišjem mestu svojega zastopnika.

Ministrski svet je na posredovanje našega ministra in na predlog ministra za vojno sklenil, da se smodnišnice prenese z ljubljanskega polja. Smodnišnice so bila vedna nevarnost za Ljubljano in okolico in so se naši poslanci že dolgo borili, da bi jih spravili s pota. Sedaj se je to posrečilo.

Nova vlada je dalje sklenila odredbe za pomoč kmetskemu prebivalstvu, ki je trpelo vsled hude suše. Izvolili so poseben odsek ministrov, ki bo napravil podroben načrt, kako urediti to pomožno delo, da bo bolj uspešno. V tem ministrstvu je tudi dr. Gosar. Minister dr. Gosar bo tudi predsednik zborovanja vseh predsednikov oblastnih odborov, ki bodo 28. t. m. v Belgradu razpravljali o povzdigi kmetskega gospodarstva.

Nova vlada hoče pomagati kmetu iz dočgov. Napravila je že ukrepe pri Državni hipotekarni banki, naj da ona poceni posojila na hipoteke. Ta posojila bi se potem polagoma odplačevala. S tem bi bilo gotovo zelo veliko pomagano kmetu in kmetskemu gospodarstvu, ki je po vojni žal zopet zabredlo v dolgove.

Delo novega slovenskega ministra ima že lepe uspehe za nas Slovence in za vso državo.

SLS ostane zvesta svojim načelom in slovenskemu narodu!

V zvezi z vstopom naše stranke v sedanjo vlado so liberalni listi razbobnali laž, da bo naša stranka prešla v radikalno stranko. Kakor smo že rekli, je to laž. SLS ostane to, kar je in bo vztrajno nadaljevala borbo za čim večjo gospodarsko in samoupravno osamosvojitve Slovenije, zraven pa seveda zvesto služila državi in nesebično delala za prospeh naše skupne domovine po svojem lastnem programu.

Pač pa bodo naši poslanci stopili z radikalnimi poslanci v delovno zvezo, tako da se bodo oboji med seboj podpirali pri vsem delu. Ta zveza more biti za našo Slovenijo le koristna in je posebno v sedanjem položaju v Belgradu nujno potrebna.

Proti sedanji vladi in SLS so namreč nasprotniki poskusili združiti vse druge stranke v enotno zvezo opozicije, ki naj bi potem vlado strmoglavila. Kakor se je

doslej izkazalo, se jim to ne bo posrečilo. Zlasti naši liberalci bi strašno radi prilezli v vlado in se zato ponujajo na vseh straneh, pa se jih povsod otresajo.

Za pomoč nezgodnikom.

Letos so razne vremenske nesreče hudo prizadele naše prebivalstvo. Povodnji, toča, suša, drugo za drugim se je vrstilo. Nove vlade prva skrb je bila, kako pomagati.

Ze zgoraj omenjamo, da se je izvolil poseben odbor ministrov, med njimi tudi naš slovenski minister dr. Gosar. Ta odbor se je že posvetoval, kako organizirati pomoč. Postavil se je na res pametno in vzgojno stališče: podpore naj se dajejo ne v prvi vrsti v denarju, temveč s tem:

da se znižajo prizadetim davki,
da se izvrši znižanje uvoznih carin,
da se znižajo železniške postavke za prevoz hrane,

prebivalstvu pa naj se preskrbi delo s tem, da se takoj začno graditi projektirane železnice in ceste,

da se v državnih rudnikih razširijo obrati in da se dobi potreben denar za zboljšanje zemlje. V denarju in živežu naj se pomoč daje le v izjemnem slučaju.

Te predloge predloži odbor ministrskemu svetu.

Volitve v trgovsko zbornico.

Volivna komisija za volitve v trgovsko zbornico je poslala vsem občinam volivne imenike. V imeniku morajo biti vpisani vsi, ki imajo v tisti občini volivno pravico v kakem odseku: v obrti, trgovini ali industriji.

Vsak ima pravico volivni imenik pregledati in prepisati. Vsak volivec ima pravico, da v roku 14 dni zahteva zase ali za drugega popravek volivnega imenika, to je vpis ali izbris kakega volivca.

Pozivamo zaupnike, da volivne imenike takoj pregledajo in izvrše vse reklamacije.

V soboto je izšel »Uradni list«, v katerem so točna navodila, kako je ravnati pri reklamacijskem postopanju.

Volitve v trgovsko zbornico bodo dne 30. oktobra.

Kaj pišejo nasprotniki.

Žerjavovec trda prede. Pred volitvami so žerjavovski agitatorji vpili, da bodo dobili 40 do 50 poslancev. Na shodih, ki so jih njih govorniki prirejali po državi, je bilo, po žerjavovskih poročilih seveda, najmanj en milijon ljudi. Toda laž ima kratke noge: dobili so komaj 23 mandatov in med temi jih je več, kakor n. pr. ljubljanski, ki se še ne ve ali bo potrjen ali ne, saj se jih drži preveč — sleparije. Zdaj iščejo žerjavovci zaslombe pri Davidovičevih demokratih, ki so jih svoj čas žerjavovci zapustili in kruto preganjali in prosijo za sprejem v stranko. Toda Davidovič, ki je pošten človek, korumpirane žerjavovce dobro pozna in se jih otresa. Zato je tudi trditelj »Do,

movine«, da bo ob sestanku narodne skupščine »združitev« že gotova — prazna topla lažba in samo prevara obupanih slovenskih demokratov«.

★

»Klerikalni poslanci vstopili v radikalni klub«, pravi »Domovina«. — To je zopet neumna laž. Da pa bodo bodče štiri leta naši poslanci v tesni zvezi z zastopniki najmočnejše srbske stranke in da bodo zato v vladi vselej, kadar bo tam radikalna stranka, je gotova stvar. Za volitve Slov. ljudske stranke ni to nič novega, ker je vse to povedal dr. Korošec že na shodu zaupnikov pred volitvami in »slovensko ljudstvo je tako zvezo s sijajno zmago SLS pri volitvah tudi končno veljavno potrdilo. — Nekaj drugega pa je, kar žerjavovce jezbi. Ker bodo poslanci SLS z radikali v trdni zvezi, ne bodo žerjavovske laži in denunciacije, kakor je bilo doslej, v Belgradu, nič več zalegle in naših zastopnikov ne bodo mogli izrinuti iz vlade. Zato žerjavovski listi vpijejo, da je Slov. ljudska stranka »kvidirala«. To pa je grda laž, kajti pri SLS ostane vse, kakor je bilo. Na neko tozadeno vprašanje, je rekel te dni dr. Korošec: »Ali ne veste, da so žerjavovski časopis najbolj lažnjivi listi skoz in skoz lažnjive SDS! —

★

»S srbskimi kramazoni so se zvezali«, kriči žerjavovski tednik. — Ni točno. SLS se je zvezala z najmočnejšo stranko srbskega naroda. Ne vemo, ali so vsi radikalni poslanci »pravoverni« ali ne, vemo pa, da so od vseh strank še najbolj naklonjeni vsem stremljenjem slovenskega naroda. Sicer ste pa žerjavovci vedno trdili, da vera ne spada v politiko«, zdaj, ko se je slovensko ljudstvo, upamo, da za večno otreslo vaše komande, pa »jokate« in imate »skrb za vero«, ki ste jo in jo še vedno teptate v blato. — O, te mačje solze!

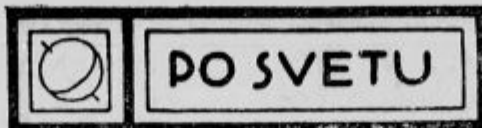
★

»Klerikalci so skočili v vlado, da bodo spet pestili Slovence«, prorokuje žerjavovski tednik. — Nikar ne merite, žerjavovci, vatla po sebi. »Klerikalci« so stopili v vlado, da pomagajo Sloveniji in državi iz blata, kamor sta zašli, ne po mali vaši krivdi. Tudi vam, žerjavovcem, se ne bo ničesar hudega zgodilo, ako boste v vsem v bodoče pošteni ljudje. Za vaše nepoštenosti v Sloveniji ne bo več mesta, v tem oziru vas bomo res — »pestili«. Torej, ne grešite in vse bo prav.

O položaju v Belgradu piše »Kmetijski list« dne 21. septembra in pravi, da so »trditve »Slovenca«, ki že smatra vstop SLS v vlado za gotovo stvar, za enkrat še pre zgodnje«. — Pa glej smolo, drugi dan dne 22. septembra je dr. Gosar že prisegel kot minister za socialno skrbstvo in prevzel posle.

★

»Naši najhujši in najmočnejši nasprotniki so klerikalci«, toži glasilo tepene samostojne gospode. Ni res, vaš najhujši sovražnik za vasa dela, ki ste jih zagrešili nad slovenskim ljudstvom od sprejetja ustave, pa vse dotlej, dokler niste bili baceni iz vlade. Zato vam slovensko ljudstvo ne zaupa in vam tudi nikdar več ne bo.

Radičeva moč. Kakor znano, so naši samostojneži zvezali svojo usodo z usodo E. Radiča. To je bilo govorjenja in bobnenja po shodih pred volitvami. Kaj vse so znesli na dan pucljevski agitatorji! Radič sam je pred volitvami trdil, da bo osvojil tudi nehrvatske kraje in da bo dobil najmanj sto mandatov, a jih je priboril skoraj polovico manj. Bahal se je, da je Vojvodina z njim in da bo prodril v Srbijo in Črno goro. In uspeh? Zgubil je eno tretjino dosežanih svojih volivcev (186.263), v Srbiji je priboril 87 glasov, v Belgradu in v Vojvodini nobenega poslanca, a v mariberski oblasti je izgubil vse tri dosežane svoje poslance. To je čista resnica. »Kmetiski list« seveda »operira« z različnimi številkami, da bi zakril Radičevo in svoje strašno nazadovanje. Naj le laže, samostojni gospodi itak ne verjame več pameten in trezen človek.

★

Komunistična »Enotnost« piše v 36. številki, da so »klerikalci izdajalci interesov slovenskega naroda«, čeprav dobro ve, da so naši poslanci vstopili v vlado zato, da varujejo interese vsega našega ljudstva. Pravi tudi, da so si vsa važna ministrstva razdelili demokrati in radikali, iz česar sklepamo, da smatra »Enotnost«, ki se prišteva delavskim listom, ministrstvo za socialno politiko kot manj važno, čeprav je mogoče ravno v tem ministrstvu za delavski stan še največ storiti, kar je svoj čas dr. Gosar že v dejanju pokazal. Upamo, da ogromna večina revnega delavstva v tem oziru drugače misli, kot komunistično glasilo.

IZ DOPISOV V »DOMOVINI«.

Gorske vasi Koprivnika v Bohinju, je »Domovina« vesela. Imenuje jo »liberalno trdnjavo«. Mi vemo, da imajo Koprivničarji srčno željo za dobro cestno zvezo, katero jim pa more narediti edino tista stranka, ki ima v oblasti skupščini in bo imela tudi v Belgradu — odlično besedo. Zato pa žerjavovski dopisnik s takimi »pohvalami« v »Domovini« prebivalcem Koprivnika — sitno škodi.

V Križu pri Trziču je g. župnik prestal »žeganje«, ker so isto hoteli izrabiti »svobodomiselci« za — plesno veselico. Tamojnji dopisnik je seveda radi tega hud in govori nekaj o »Kristusovem nauku«. Gosp. dopisnik, katekizem v roke!

Iz Dola pri Ljubljani piše liberalček, da »ljudstvo noče biti poslušno gospodom klerikalne stranke«. — Pa glej, pri zadnjih volitvah je dobila tam SLS 142 glasov, žerjavovci pa — štiri.

Dopisnik od Sv. Barbare pri Mariboru se baha, da so se v tej občini zadnje volitve za žerjavovce »dobro obnesle«, čeprav so z največjim pritiskom dobili le 30 glasov, SLS pa 334. — Le bodite zadovoljni, mi smo tudi.

Pred nakupom

jesenskega in zimskega blaga vabim cenjene odjemalce, da si ogledate krasno izbiro za vse vrste oblek po najnižjih cenah.

Vinko Savnik — Radovljica.

Preganjanje primorskih Slovencev. Gorje, ki ga povzročajo Italijani našim nesrečnim rojakom v Primorju je vsak dan hujši. Preganjajo jih, kakor največje zločince. Oropali jih bodo vseh pravice združevanja tiska, ki so v vseh državah za vse narode samobsebi umevne. Društvo za društvom razpuščajo. Slovensko časopisje plenijo brez vsakega povoda. Poleg 53 katoliških prosvetnih društev so Italijani razpustili enako število drugih društev, tako da je bilo zadnje čase razpuščenih nad 100 slovenskih društev. Prefekt (veliki župan) utemeljuje razpust z očitkom protidržavnosti, ne pove pa ničesar, kaj so napravila naša slovenska društva takega, da jim očita protidržavnost. Seveda tega ne more povedati, ker od ravno tako dobro ve, kakor mi vsi, da jih razpušča zato, ker so slovenska in ker to zahtevajo fašisti, ki hočejo iztrebiti slovenski življenj v Italiji. S takimi nasilji pa Italija ne bo pridobila ugleda v svetu in ne spoštovanja od tujih državljanov.

Celo Marijine družbe niso varne pred fašisti. Goriški prefekt je razpustil tudi nekatere Marijine družbe. Neki laški list je prefekta podprl s tem da piše, da se morajo v Italiji tudi cerkvene bratovščine smatrati, da so civilnim oblastvom podrejene. Če bo to načelo obveljalo, je jasno, kakšna usoda čaka tudi slovenske Marijine družbe.

Slovenski katekizem prepovedan. Goriški šolski nadzornik je ukazal katekizem, da ne smejo rabiti v šoli slovenskega katekizma, ampak samo še dvojezičnega, t. j. italijansko-slovenskega. S tem hočejo polagoma odtegniti slovenski narod duhovniku in cerkvi, kateri je zvest in udan. Vedo namreč, da bo narod, ki je zvest svoji veri in cerkvi, ostal tudi zvest svojemu materinemu jeziku. Če bo pa naša deca morala celo verske resnice poslušati v tujem jeziku, bo zgubila ljubezen do svojih duhovnikov, si mislijo fašisti, in potem jo ne bo več težko zastrupljati s sovraštvom do lastnega rodu.

Korajža pa taka. Iz Sušaka poročajo o veselem dogodku na italijanski meji. Nekemu sta ponoči ušli dve teleti in bežali čez mejo, na katero se naveda nista razumeli. Fašist, ki je stoji blizu meje, začuje šum in kmalu zagleda strašne pošasti, ki prodirajo v Italijo. Hitro ustrelji, a ne zadene; teleti se za strel ne zmenita in mirno gresta svojo pot proti — oboroženemu fašistu. Fašist, ko vidi, da stvar postaja resna, zbeži proti stražnici in na vso moč kriči: Na pomoč! Stražniki skočijo pokonci, zgrabijo puške in ročne granate ter strojno puško in se po trebuhu plazijo proti — »sovražniku«. Uvrstili so se v bojno črto in pričeli neusmiljen streljati. In res, sovražnika so ugnali. Ko so zjutraj pregledali bojišče, so našli na strani »sovražnika« težke izgube: eno tele je bilo ubito, drugo pa težko ranjeno.

★

Vsaka napadalna vojska prepovedana. Nad 14 dni se že dolgočasijo diplomati dr-

žav, ki so članice Društva narodov na zborovanju tega društva. Imeli so dolge in včasih lepo doneče govore o miroljubnosti, seveda namenjene le za svetovno časopisje. Ostalo pa bo seveda le pri besedah, ker močnejše države hočejo še vedno biti povsod prve, če tega ne morejo drugače, bi poizkusile gotovo tudi z orožjem. Male države se tega dobro zavedajo, ker vidijo, da visokodoneča pesem o razoroževanju, ki jo že leto za letom gonijo nekatere velesile, ostane le pesem, dočim se vse velesile hite oboroževati. Zato so na zborovanju Društva narodov delegati nekaterih malih držav na račun vedle povedali marsikatero pikro a resnično. Končno je vstal Poljak Kokol in predlagal, da Društvo narodov, katerega člani toliko govore o miroljubnosti, prepove vsako napadalno vojsko. Nekateri delegati so bili iznenadeni in so ta predlog odklanjali, končno so pa le soglasno sklenili, da je vsaka napadalna vojna prepovedana in da se morajo vsi spori med posameznimi državami reševati mirnim potom brez voje. Koliko časa bo ta sklep držal, bomo videli.

★

Zbliževanje med Avstrijo in Nemčijo. Nemčija in Avstrija sta se po prevratu hoteli združiti v eno državo, vendar so to tedaj zmagovalci prepeli in v mirovni pogodbi sta se morali obe državi zavezati, da se ne bosta združili. Toda kljub tem zaprekam je razmerje med obema nemškima državama vedno tesnejše in pristranejšje. Promet med obema državama je skoro popolnoma prost. Obe državi delata tudi na to, da noiranje zadeve po enakem kopitu urejati. Tako bo te dni v Avstriji sprejet nov kazenski zakon, ki so ga izdelali skupaj z Nemci in ki ga bo sprejela tudi Nemčija. Enako se bo zgodilo z ostalimi zakoni, ki bodo kmalu v obeh državah enaki. Manjkala bo potem še proglasitev združenja, do katere bo kljub vsem zaprekam gotovo prišlo.

★

Madžari najeli Italijana, da piše za nje. Poročali smo že o Angležu Rothermerju, ki je najet od Madžarov polil precej tiskarskega črnila, da bi prepričal svet, kakšna krivica se je zgodila Madžarom, ko se jim je za vedno preprečilo zatirati slovenske narode, ki so se združili s svojimi rojaki v samostojne narodne države. Za pisanje najetega Angleža se merodajni činitelji niso dosti zmenili. Sedaj se je pa oglašil še drugi zagovornik Madžarov — Italijan Cirmeni, gotovo ne iz gole ljubezni do njih. Začel je pisati članke, v katerih razpravlja, kakor Rothermer, o mejah Madžarov, ki da se morajo spremeniti na škodo držav Male antante. Seveda bo tudi on zastoj tratil čas in papir.

★

Pangalos ne odneha Bivši drški državni predsednik Pangalos ima vedno več pristašev. On je sicer še v ječi, toda njegovi prijatelji si prizadevajo neprestano, kako bi vrgli vlado in jetnika Pangalosa postavili na čelo države. Zvezali so se a komunisti in drugimi nezadovoljnimi za sedanje vlado. Njihovo gibanje je vedno jače in ne smemo se čuditi, če bomo lepega dne čitali, da je Pangalos zopet državni pogla-

NOVICAR

Anton Pesek pred poroto.

Tri dni, 22., 23. in 24. septembra je stal pred ljubljanskim porotnim sodiščem kot obdolženec bivši ljudskošolski učitelj Anton Pesek. Po 12 letnem ljudskošolskem službovanju je postal zavarovalni uradnik, nato je začel izdajati časopis »Slovenski ilustrovani tednik«, ki je izhajal do vojne. Obtožnica državnega pravdnika pripoveduje: Z izposojenim denarjem je začel po vojni kupovati razne tiskarne in izdajati politični časopis »Jugoslavijo«. Da bi lažje dobival posojila, je leta 1919. ustanovil »Jugoslovanski kreditni zavod« in se je pri tem zavodu zadolžil za 9 milijonov dinarjev, radi česar se je moral leta 1922. odpovedati predsedništvu. Nato je kupil Pesek premogokop v Ključarevcih za vsoto 650 tisoč dinarjev, izposojenih od »Jugoslovanskega kreditnega zavoda«. Dolgovi so ga primorali, da je leta 1922. prodal tiskarno in knjigarno, vsled česar mu je ostal, ker so mu razni upniki skoraj vso kupnino zaplenili, le še premogokop, s katerim pa tudi ni imel sreče. Leta 1924. je prišlo Pesku na misel, da ustanovi nov denarni zavod »Ljubljansko posojilnico«. Pesek je imel v tem zavodu ogromno večino delnic, tako, da je delal, kar je hotel. Posojila ni toliko dovoljeval osebam, ki bi jih bile vrnille, temveč jih je dovoljeval večinoma sebi in svojim podjetjem. Nabiranje hranilnih vlog je zelo spretno organiziral, ne samo v naši državi, temveč celo v Primorju in v Ameriki. Ponujal je visoke obresti. Uspeh ni izostal in so v slabih dveh letih dosegle vloge v Peskovi »Ljubljanski posojilnici« 2.723.472 Din. Pesek je potom oglasov v »Jutru« in z drugimi sredstvi, obljubljač raznim osebam službo v svojih podjetjih dobil od 20 oseb, večinoma takih, ki so si denar težko prislužile ali pa si ga same izposodile, skupno vsoto 393.243 Din. Vse to pravi obtožnica. Zaslüšanil je bilo v tridnevni razpravi nebroj prič, ki so silno obtežljivo izpovedale za Peska. Skupna iz-

var, sedanji ministri pa v ječi. Skušnja uči, da na Grškem tudi slučaji niso izredni.

★

Hindenburg govori: Nemčija ni kriva vojne. Na bojnem polju pri Tannenbergu v Nemčiji so te dni odkrili spomenik padlim. Navzoč je bil poleg članov vlade in bivših generalov tudi državni predsednik Hindenburg, ki je imel pri tej priliki pomemben govor. V govoru je slovesno izjavil, da Nemčija odločno in enodušno odklanja obdolžitve, da je ona kriva svetovne vojne. Nemčiji je bila vojna vsiljena od celega sveta sovražnikov. Boriti se je morala, da se jih ubrani. — Ta govor je zlasti pri Francozih vzbudil veliko ogorčenje. Listi napadajo Hindenburga in mu kličejo v spomin dolgoletne priprave Nemčije za vojno, napad nemške armade na nevtrarno Belgijo itd. ter mu očitajo predrznost, da si uba tako govoriti.

guba vlog pri raznih zavodih in osebah znaša 3.289.713 Din, vsota onega denarja, radi katerega se je moral Pesek zagovarjati radi goljufije pa 393.243 Din.

Sodniki so stavili po končanem razpravljanju na porotnike 6 vprašanj, ki so jih porotniki deloma potrdili, deloma zanikali. Veliko začudenje je vzbudilo pri večini ljudstva to, da so porotniki zanikali vprašanje o goljufiji, vsled česar je bil Pesek obtožbe goljufije oproščen ter kaznovan le na 10 mesecev zapora vsled malomarnosti pri poslovanju. Ker pa je bil že eno leto v preiskovalnem zaporu, je bil takoj izpuščen na svobodo.

Pesek se ima zahvaliti za oprostitev v veliki meri svojemu advokatu-zagovorniku. Ko je državni pravdnik očitil, da je Pesek s svojimi manipulacijami naredil nesrečnih toliko ljudi, je vzkliknil Peskov zagovornik: »Ne pozabimo, da imamo v Sloveniji denarni zavod, kjer so bili vlagatelji oškodovani za več kot sto milijonov dinarjev in vendar nimamo tu nobenega krivca kot obtožena. Če se poudarja, da so pri Pesku izgubili večinoma revni sloji, ne pozabimo, da bodo tudi tam izgubili v glavnem le delavci! Premogokopna družba bo sicer plačala svoj delež 60 milijonov, toda zato bodo njeni delavci pet let stradali in trpeli, da bodo to vsoto izplačali iz svojega truda in znoja.« — Te besede so napravile na porotnike očitno silen vtis. Peska je torej rešila — usoda Slavenske banke.

In nauk za nas vse? Zaupajmo denar svojim domačim posojilnicam in ne dajmo se od nikogar preslepiti, ki nam ponuja višje obresti. Izkušnja uči, da tiči pri takem »ponujanju višjih obrestil«, posebno, če je denarni zavod v našem ljudstvu nasprotnih rokah, vedno nekaj zadaj, kar se prej ali slej masčuje nad žepom našega itak revnega naroda.

Drobne novice.

d Naša nova povest »V goliških plazovih« začne izhajati s prihodnjo številko. Povest bo izhajala približno do konca prihodnjega leta ter bo okrašena s približno 30 slikami (v vsaki drugi ali tretji številki).

d Enonadstropna vila, vredna 160.000 dinarjev, je prvi glavni dobitek II. stadijske loterije. Srečke so po 10 Din in se dobivajo pri vseh orlovskih odsekih in orlovskih krožkih, v Ljubljani po trafikah, pismo pa na naslov: Orlovska podzveza, Ljubljana, Ljudski dom.

d Veliki župan mariborske oblasti je naslovil na srezke poglavarje brzojavko sledeče vsebine: »Pozovite županstva vinorodnih občin, da vplivajo na vinogradnike, da nikakor ne vrše vinske trgatve pred 10. oktobrom. Dokler je trtno listje zdravo, zeleno, daje dragocene snovi, ki višajo vrednost vinskemu moštu.«

d Umeščen je bil 22. sept. na župnijo Krašnja g. Alojzij Brečelnik, doslej župni upravitelj v Novi Oselici.

d Posvečenje nove cerkve sv. Frančiška v Šiški. Dne 4. oktobra, na praznik sv. Frančiška, bo škof ljubljanski dr. A. B. Jeglič posvetil novo cerkev in dva oltarja, škof mariborski dr. Andrej Karlin dva oltarja. Vabimo vse, da se udeležite tridnevnic v tej cerkvi, da dostojno zaključimo jubilejne svečanosti velikega svetnika.

d Premeščeni duhovniki. Zavod sv. Stanislava. Za prefekte so bili nameščeni semeniški duhovnik Stanislav Grims in novomašnika Ciril Jerina in Jožef Rozman. — Imenovani so bili za župne upravitelje: Adolf Knol, bivši župnik v Krašnji, na Vranji peči; Anton Črnugelj, kaplan v Starem trgu pri Ložu, v Babnem polju; Janez Francič, kaplan v Kamniku, na Bučki; Franc Krašna, kaplan na Jesenicah, pri Sv. Križu nad Jesenicami; Jožef Stupica, kaplan v Senčurju pri Kranju, začasno na Prežganju. — Premeščeni so bili: Jožef Cuderman, župni upravitelj v Št. Lambertu, za kaplana pri Sv. Petru v Ljubljani; Martin Dimnik, župni upravitelj v Fari, za kaplana v Loški potok; Jožef Kastelic, župni upravitelj pri Sv. Križu nad Jesenicami, za kaplana na Jesenicah; Janez Spendal, prefekt v zavodu sv. Stanislava, za kaplana v Kamniku; Silvester Skebe, prefekt v zavodu sv. Stanislava, za kaplana v Borovnici; Anton Pavlič, beneficiat na Vačah, za kaplana na Rako; Franc Blažič, vikar pri kolegiatnem kapitlju v Novem mestu, za kaplana na Vrhniki; Franc Kek, kaplan v Skofji Loki, za vikarja pri kolegiatnem kapitlju v Novem mestu. — Nadalje kaplani: dr. Janez Ahčin iz Mokronoga k Sv. Petru v Ljubljani, Anton Torkar od Sv. Petra v Ljubljani v sv. Križi pri Kostanjevici, Anton Božnar z Reke k Sv. Križu pri Kostanjevici, Franc Kirar iz Sv. Križa pri Kostanjevici v Cerknici, Jožef Košiček iz Cerknice na Jesenicah, Gregor Križman iz Žužemberka na Jesenicah, Franc Vavpotič iz Nakla v Senčurju pri Kranju, Jožef Hostnik od Sv. Trojice v Tržiču v Dol pri Ljubljani, Janko Žagar-Sanaval iz Dola k Sv. Trojici v Tržiču, Andrej Kušlan iz Stopič na Vinico, Viljem Cunder iz Št. Petra pri Novem mestu v Stopičih, Mihael Jenko iz Velikih Lašč v Trebnju, Ivan Veider z Vrhnike v Skofjo Loko, Jožef Poje iz Mirne peči v Leskovec, Anton Ravnikar iz Višnje gore v Mirno peč, Leon Kristanc iz Sodražice v Višnjo goro, Franc Kolenc iz Sore v Sodražico. — Nameščeni so bili kot kaplani semeniški duhovniki ozroma novomašniki: Janez Bergant v Starem trgu pri Ložu, Gregor Malič v Žužemberku, Franc Mozetič v Mokronogu, Franc Nahtigal v Velikih Laščah, Anton Švelc v Št. Petru pri Novem mestu.

d Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji. Kaplan v Rušah g. Gregor Zafošnik pride za drugega kaplana v Konjice. — Anton Medved, ki je bival v začasnem pokloju v Dramljah, je nastavljen za kaplana v Dobovo. — G. Peter Pribožič, provizor v Dobjem pri Planini, pride za kaplana v Ruše. — G. Jurij Lebič, dosedaj drugi konjski kaplan, dobi mesto prvega kaplana. — G. Anton Tomazič, provizor v Zičah pri Konjicah, postane župnik istotam. — G. Alojzij Leben, kaplan v Poljčanah, je postavljen

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „ŽENSKA HVALA“
izprati s Schichtovim TERPENTINOVIM MILOM.

za provizorja pri Sv. Križu nad Mariborom. — G. Jožef Lasbacher, kaplan pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, je postavljen za provizorja pri Sv. Bolfenku v Slovenskih goricah. — G. Jakob Sajovec, provizor pri Sv. Petru v Gornji Radgoni, je prestavljen za kaplana pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. — G. Peter Kovačič, stolni vikar v Mariboru, je imenovan za profesorja na gimnaziji v Celju.

d Vizum za potne liste v Italijo. Italijanski konzulat sporoča, da mora biti odsej priložena vsaki prošnji za vizum fotografija prosilca in sicer enaka oni, ki je pritrjena v potnem listu.

d Obisk srbskih kmetov in združnikov. V soboto 24. sept. je dospelo v Ljubljano pod vodstvom predsednika užiškega oblastnega odbora 28 srbskih kmetov in združnikov. Na kolodvoru so jih pozdravili zastopnik velikega župana g. kmet. referent Černe, v imenu ljubljanske oblastne skupščine nje predsednik dr. Natlačen, za ljubljansko mesto pa g. komisar dr. Mencinger. Srbski kmetje so si ogledali pokrajinsko razstavo, v pondeljek in torek pa so obiskali razne zadržne centrale v Ljubljani in ljubljanski okolici ter na Gorenjskem.

d Ukradene razglednice. Cerkovniku v Novem Lurdu pri Št. Jerneju je neznanec 18. septembra ukradel čez 500 komadov »lurških razglednic« in nekaj drugih stvari v vrednosti 1500 Din. Če bi kdo take razglednice prodajal, naj se sporoči orožništvu.

d Zvesta služabnica. Dne 22. septembra je praznovala rodbina vodje knjigovodnice Katol. fisk. društva v Ljubljani gosp. Ivana Dežmana, redko rodbinsko slovesnost. Minulo je ta dan 25 let, odkar je prišla v službo k tej družini gđe. Ivanka Bohinc. — Bog jo živi še mnoga leta, in naj bi bilo v naših družinah veliko podobnih zgledov zveste službe.

d Otvoritev nove stanovanjske kolonije na Viču. V nedeljo popoldne 18. septembra se je vršila v Novi vasi pri Viču slovesna otvoritev nove kolonije »Stan in dome«. Otvoritvi so prisostvovali razni veljaki. Med drugimi govorniki je viški župan g. Petrovič s toplimi besedami poudarjal velikodušnost knezoškola dr. A. B. Jegliča, ki je podaril za postavitev kolonije obsežno zemljišče, obsegajoče 10.423 kvadrat-

nih metrov in s tem znatno pripomogel za omiljenje stanovanjske bede na Viču ter pokazal svoje plemenito socialno čuvstvanje. Nova kolonija ima že 9 hiš, tako, da bo štela kolonija 15 hiš s 30 stanovanji. Hišice so lične in ima vsaka dvolj prostora za mal vrtiček.

d Spomenik padlim vojakom na Črnučah. V nedeljo 18. t. m. so na Črnučah pred cerkvijo dkrili spomenik padlim vojakom iz črnuške fare. — Spomenik izredno učinkovito poživlja prostor pred cerkvijo in so Črnuče lahko ponosne manj. Pri preprosti a pristržni slovesnosti odkritja sta govorila g. major Colarič in g. bivši vojaški kurat Bonač, ter so domači fantje zapeli pesmi »Doberdob« in »Vigred«. Odkritje spomenika, za katerega je napravil načrt profesor Vurnik, je privabilo tudi mnogo ljudi iz okolice.

d Naši ljudje. Kakšne krasne značaje rodi med svojimi najskromnejšimi sinovi naša slovenska zemlja, priča pismo, ki smo ga prejeli te dni. Pismo slove med drugim: »Za časa volivnega boja sem dobival »Slovenca«. Ker ne vem, ali je dotičnik, ki je list iz lastne volje zame naročil, istega tudi plačal, prosim, da mi pošljete račun in položnico, da naročnino poravnam. Nočem, da bi uprava imela zaradi mene škodo. Da bi si list stalno naročil, mi žal ne dopuščajte sredstva. — Volitve so se pri nas vršile popolnoma mirno in so za našo stranko dobro izpadle. Nasprotniki niso niti enega plakata obesili, naše pa pustili v miru. Vzrok: Slavenska banka! — Bolan sem in od svojega 19. leta ne morem hoditi, razen le s težavo ob palici, a svojo volivno dolžnost sem seveda zvesto opravil. Nasprotnikom, ki so me pregovarjali, sem rekel: »Veste, da imam le skromno obrt in ne plačam mnogo davka. Ako bi šlo samo za gospodarske interese, bi me res nihče ne videl na bojišču. Toda tu gre v prvi vrsti za naše slovensko, od mater nam sporočeno prepričanje, zato smo Slovenci dolžni, da se udeležimo volitev in da agitiramo za SLS.« — Bog živi te naše skromne ljudi in zlate značaje!

d Visoki gostje v Rogaški Slatini. Pretekli teden je prispela v Rogaško Slatino soproga ministrskega predsednika g. Velje Vukičevića s hčerko, sinom in zetom, v pondeljek pa patriarh Dimitrije na krajše okrepičilo.

d Oblastni odbor za ljubljansko oblast je dovolil za popravo električne centrale na Fužinah pri Žireh poldrug milijon dinarjev posojila. Popravo je prevzela družba »Obnova«; z delom prične že ta teden in upamo, da bo do zime dovršeno.

d Češplja v cvetju. Na vrtu Kavčičeve vile pod Rožnikom v Ljubljani cvete češplja, ki je spodaj že brez listja, vrh pa je nanovo zacvetel kakor pomlad.

d V čast male sv. Terezije. 30. septembra je 30 letnica smrti male sv. Terezije iz Lisieuxa. Kot lansko leto, bomo obhajali tudi letos 1. oktobra njen god z lepo slovesnostjo v karmeličanski cerkvi na Selu pri Ljubljani. Ob 4. uri popoldne bo pridiga, nato blagoslovljenje rož v čast mali sv. Tereziji in litanije. V nedeljo, 2. oktobra ob 6. uri tiha sv. maša, ob pol 8. uri pridiga. Ob 8. uri slovesna sv. maša. Popoldne ob 4. uri pridiga, zopet blagoslovljenje rož in litanije z blagoslovom. Rože bodo na razpolago pri karmelski vratarici.

d Sodba nemških duhovnikov o Sloveniji. Gosp. župnik Kruse iz Recklinghauza piše dne 15. septembra: »V sredo popoldne smo se vrnilo srečno in polni zadovoljnosti (hochbefriedigt) z našega lepega potovanja; vse se je izvrstno izšlo. Vsak dan živim še v veselih, ljubih spominih na vse lepo in krasno, kar smo doživeli in videli v vaši čudovito lepi domovini; še dolgo bomo o tem govorili. Nepozabna nam je vsem velika ljubezen in navdušenje, s katero so nas sprejemali povsod po vaši deželi. Tega si pač nobeden ni predstavljal. In kako skrbno in previdno je bilo vse v podrobnosti urejeno! Lahko si mislim delo in trud, ki ga je Vas to stalo. Zato me žene, da se Vam za vse to, za ljubezen in požrtvovalnost še enkrat pristržno zahvalim. V nedeljo sem imel za naše Slovence v cerkvi pridigo o Materi božji v zvezi z našo lepo božjo potjo na Brezje; potem pa sem v Društvenem domu pripovedoval o našem potovanju; vladalo je prav veselo razpoloženje.« Pripominjeno bodi, da ima ta župnik v svoji župniji, ki šteje 6000 duš, dobrih 40 slovenskih družin, izmed katerih jih približno polovica ne hodi v cerkev. Za ostalih 20 ima vsak mesec v cerkvi pobožnost, pri kateri ima — ker slovenski ne zna — nemški nagovor, potem pa poje slovenske litanije; razen tega pa povabi še večkrat slovenskega duhovnika na pomoč. Takih, ki Slovence govoriijo nemško, ker slovensko ne znajo, litanije pa vsak mesec pojejo slovensko, takih je še več.

d Slovesna blagoslovitev občinskega križa na Pobrežju. V nedeljo popoldne se je vršila na Pobrežju pred pokopališčem slovesna blagoslovitev prenovljenega in z vrtnimi nasadi okrašenega občinskega križa. Ta križ je postavila občina leta 1888. in bo torej obhajal drugo leto 40 letnico. Blagoslovitev se je udeležila poleg magdalenske duhovščine, pobrezkega g. župana in občinskih odbornikov zelo velika množica ljudstva z Pobrežja in okolice. Slovesnost je povzdignila godba Katoliške mladine pevsko društvo »Zarja« iz Pobrežja.

d 25 letnica abstinence na Slovenskem. Dne 17. septembra leta 1902. se je zbralo v prostorih nekdanjega Katoliškega doma na Turjaškem trgu v Ljubljani, kakih 50 moč

z namenom, da začnejo na Slovenskem stari boj proti pijančevanju z novim sredstvom: z abstinenco, s popolno zdržnostjo od alkoholnih pijač. Shodu je predsedoval pred 25 leti profesor dr. Janežič, govorili pa so: J. Kalan, I. Kranjc, Jurij Trunk, Jože Kosce in dr. Debevec. Društvo, ta dan sklenjeno, je stopilo v življenje šele leto pozneje. — Mnogim je bilo abstinencično društvo »kamen spotike«, vendar je doseglo v trdem boju zadnjih 25 let že lepe uspehe na polju treznosti v veliko korist narodovega zdravia in slovenskega gospodarstva. Krepko naprej do popolne zmage in še lepših jubilejev!

d Strašen vihar na Štajerskem. Toča, Požar. Preteklo nedeljo zvečer je bil po Štajerskem strašen vihar, ki je povzročil velikansko škodo. Vihar je divjal najbolj od Maribora preko Dravskega polja, Slovenskih in Haloških goric. Po Dravski dolini je bil grozovit naliv, da je Drava izredno visoko narastla. Nad Mariborom je bila nevihta z viharjem in gromom, da je teklo po vseh ulicah v potokih. Hujše je še divjal vihar nad Ptujskim poljem, kjer je odkrival strehe, podiral drevesa, pri čemer je bila posebno prizadeta vas Spuhlje pri Ptuj. Nad katero se je zavrtel zračni vrtilinec. Med ljudstvom je vsled silnega viharja nastala velika razburjenost, kateri se je pridružil strah za vinograde, ko je začela padati debela in gosta toča. Nad haloškimi goricami je toča opravila v nedeljo zvečer vso trgatve, ker je zbila skoro vse grozdje, da so ga šli včeraj ljudje samo še pobirati. Pri Sv. Bolfenku pri Središču je nastal v tem viharju nenadoma strašen požar, ali od strele ali po drugem nesrečnem slučaju. Hiša in vsa gospodarska poslopja posestnika Minariča so bila nenadoma v plamenu. Z največjo težavo so rešili ljudje golo življenje ter živino. Vse drugo je uničeno. Od vseh strani so sicer prihiteli ljudje gasiti, ali nihče ni mogel blizu, ker je vihar metal plamene kar po tleh. Ker so poslednji nalivi, posebno pa še nedeljski vihar, napravili velikansko škodo našim vinogradnikom, bodo takojšnji poslanci SLS podvzeli korake, da se jim odpomore. Ministrski svet je pred kratkim sklepal o tej pomoči za slučaj elementarnih nesreč. Upamo, da bo uspelo na kak način odpomoči težko prizadetim.

d Zopet poplave v Savinjski dolini. Vsled petkovih neviht in nalivov je Savinjska zopet narastla dva metra višje, kot navadno in se razlila po njivah in travnikih.

d Poplava v Pesniški dolini. Deževje je napravilo veliko škodo tudi v Pesniški dolini. Nekateri so imeli še otavo pokošeno. Pesnica je izstopila, poplavlila vso dolino in odnesla otavo. Največja škoda pa je, da je voda oblatila pašnike, tako da več tednov ne bo mogoče goniti živine na pašo ali pa bo zopet nastopila nevarna metuljavost pri govedih in svinjah kakor lani. Letos bo treba več previdnosti in hitre pomoči.

d Oblastni odbor v Mariboru je v svoji seji dne 20. septembra sklenil oster protest proti ukinitvi gimnazij, posebno mariborske, ki je stara že 170 let. Odbor je nadalje sklenil razširiti kopalnice v Rogoški Slatini in dati za enkrat podeželju naslednje podpore: za regulacijo Mislinje 300.000 dinarjev, za popolno popravilo cestne zveze Luče-Solčava 260.000 Din, za najnujnejša popravila na okrajni cesti Prevalje-Črna

194.500 Din, ter je končno naročil merjenje (trasiranje) nove ceste Dobje—Št. Rupert—Št. Jur, s čemer bo odpadel hud, 3 km dolg klanec na Japelcah. Naši možje delajo, žerjavovci pa zabavljajo!

d Spomenik vojnim žrtvam v Polzeli. Dne 25. septembra so odkrili v Polzeli lep spomenik vojnim žrtvam te občine. Spomenik predstavlja ranjenega leva, na približno 3 in pol metra visokem podstavku in je umetniško delo g. L. Dolinarja in g. A. Vodnika.

d Srečke tujih držav so v naši državi strogo prepovedane. Kaznovan je celo tisti, ki jih kupi. Zato vrzite take sleparske agente, ki vas hočejo odreti in vas vrhu tega še spraviti z oblastjo navskriž, skozi vrata.

d Ljubljanske občinske volitve se bodo vršile v nedeljo, dne 2. oktobra. Skrinjica Slovenske ljudske stranke je prva.

d Letni obračun svojega dela je dala v nedeljo orlovska organizacija. Ti orlovski občni zbori so nekaj posebnega po svojem čisto parlamentarnem načinu, kakor se vrše. Prišlo je okrog 150 fantov in odsekovnih zastopnikov, ki so vztrajali pri zborovanju od 9 zjutraj do pol 6 zvečer z dvehurnim odmorom opoldan. Vsi odborniki predsedstva so dali izčrpna poročila o orlovskem delu in človek je v resnici vesel, ko sliši, kako ta organizacija sicer tiho, toda silno premišljeno, strogo po načrtu (ki je v glavnih črtah izdelan za več let naprej, podrobno pa vedno za eno leto naprej), izobražuje in vzgaja svoje člane, da bodo kdaj ne samo dobri in zgledni gospodarji in mojstri, temveč tudi izobraženi in izurjeni javni delavci. Če omenjamo n. pr. samo prosvetne tekme: 1100 fantov se je letos učilo Socialnega vprašanja in vsi so bili od zato določenih komisij tudi vprašani, koliko znajo. In uspehi niso slabi. To je smotno izobraževalno delo. Na podoben način se vrši tudi vse drugo delo. Vendar pa v organizaciji ni samo strogo delo, temveč tudi dosti veselja, zabave in razvedrila. Vsak fant, ki svojo orlovsko šolo vzame resno ter je vztrajen, pridobi toliko na svojem znanju, značaju in nastopu, da celo življenje dobiva obilne obresti od tega. Orlovski organizaciji, kateri žrtvujejo svoj čas in moči naš najboljši inteligenti, čestitamo k njenemu delu.

d Orlovski podpredsedniški tečaj. V dneh od 10. do 13. oktobra bo priredila OP v Ljubljani v Ljudskem domu podpredsedniški tečaj za odsekovne člane, ki bodo v letošnjem poslovnom letu vodili priprave za prosvetne tekme. Na tečaju se bodo predelala vsa vprašanja socialne ekonomije — tvarine za prosvetne tekme, in poleg tega še vsa najpotrebnejša vprašanja za uspešno vodstvo odseka. Prosimo odseke, da takoj prijavijo udeležence OP v Ljubljani, da se na ta način doseže enotna priprava za prosvetne tekme in tem popolnejši uspeh na njih.

d Slab ribolov v Dalmaciji. Ze celo poletje je bilo v jadranskih vodah malo rib. Ribiči so se nadejali, da bo sedaj na jesen kaj boljše, pa je še slabše.

d 620 najemnikov v Zagrebu na cesti. Hišni lastniki v Zagrebu kar na debelo odpovedujejo stanovanja. Dosedaj je že 620 najemnikom odpovedano. Računajo pa, da jih bo do konca meseca že 2000 in še več. Med najemniki je zavladala strašna zmešnjava. Najemniška organizacija bo odposlala v Belgrad skupno z delegacijami iz Ljub-

ljane, Splita in ostalih krajev naše države odposlanstvo najemnikov, ki bo zahtevalo od predsednika vlade in socialnega ministra, da se zaščitne odredbe stanovanjskega zakona ne ukinejo, ampak, da se podaljšajo.

d Ustanovitev kmetijsko-nadaljevalne šole v Kamniku. Ker je potrebno, da se tudi kmetovalce strokovno izobrazi, se bo v ta namen vršila v Kamniku zimska kmetijsko-nadaljevalna šola. Pouk bo brezplačen ter se bo vršil dvakrat na teden popoldne, in sicer od 15. oktobra do 15. marea. Predavali bodo strokovnjaki o vseh panogah kmetijstva, in sicer: kmet. gospodarstvo, zadružništvo, sadjarstvo, gozdarstvo, živinoreja, prva pomoč pri nezgodah živine, mlekarstvo, kmet. spisje, kmet. računovodstvo in kmet. zakonodaja. Tečaj sme posečati vsakdo, ki je izpolnil 14. leto. Prijave sprejemajo županstva in župni uradi do 3. oktobra.

d Smrt vzglednega moža. Umrl je v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji Jožef Slabe iz Apnenika pri Št. Jerneju. Bil je vzgled krščanskega moža in očeta, zvest pristaš SLS in dolgoleten naročnik »Domoljuba«. Uživaj pri Bogu, blaga duša, večni mir in pokoj in plačilo za tvoje vzgledno in krščansko življenje!

d Izvrstna učiteljica umrla. V soboto, 24. sept., je umrla v Ljubljani učiteljica in šolska ravnateljica v pokoju g. Franciška Zemle, stara 67 let. Službo vzgojiteljice je ta učiteljica, ki je bila kristalnočista značaja, krščanskega mišljenja in življenja, opravljala par mesecev manj kot 45 let. Službovala je v Višnji gori, na Uncu, na Rakeku in nazadnje skoraj 33 let v Ljubljani. Bila je otroškodvana Cerkvni in Nje služabnikom, bila skrbna članica III. reda in dolgoletna prednica »Marijine družbe za učiteljice« v Ljubljani. Rajnica je vršila svoje lepo zvanje iz ljubezni do Boga in v skrbi za rešitev mladine. To so vrline, ki jih bogato poplača božji Učenik in božji Prijatelj mladine. Naj počiva blaga učiteljica v miru, in Bog daj slovenskemu ljudstvu še mnogo takih vzgojiteljic!

d Smrtna kesa. 28. septembra ob 6 zvečer je umrl v Železnikih g. Matija Žumer, kovaški mojster, star 62 let. Pokojnik je bil vnet krščanski mož in oče, ki je vso svojo družino lepo krščansko vzgojil. Eden njegovih sinov, Srečko, je strojni stavec v Jugoslovanski tiskarni in urednik »Pravice«. Drugi sin Lojze je inženir in upravitelj škofijskih posestev v Gornjem gradu. Tretji sin Matija je inženir kemije ter je pred dnevi odšel v službo na Francosko. En sin, Nikolaj, pa je na domu. Poleg štirih sinov zapušča rajni vdovo in dve odrasli hčeri. Pogreb je bil prošli petek ob 4 popoldne v Železnikih. Naj počiva v miru! Vsem žalujočim, posebno pa prijatelju in tovarišu Srečku, naše iskreno sožalje!

d Uboj. V Spodnji Sv. Kungoti so fantje popivali v neki gostilni. Od alkohola razgreti fantje so se začeli prepirati in tepsti. Navzoči cestni mojster Štefan Polenčak, ki je pomagal pri krčmarjenju, je fante umiril ter jih odpravil iz gostilne. Le-ti pa so se maščevali nad njim, da so ga napadli na cesti, ko se je zvečer vračal domov, ter ga tako pretepli, da je naslednji dan na svojem domu umrl.

d Tekmovalni konji v nevarnosti. Dne 23. t. m. je med postajo Breg in Loka pri Zidanem mostu zadnji voz tovornega vlaka skočil s tira ter kolebal po pragih (šveleerjih) skoraj do postaje Loka. V vagonu so bili štirje krasni in živahni konjiči, namenjeni za dirkanje in razstavo v Ljubljani. Vendar razen strahu in rukanja — ni bilo nevarnosti.

d Ziva baklja. Štefan Ljutič, 19 let star mladenič, se je pretekli teden v Mostaru polil po nesrečnem naključju z bencinom ter zapalil. Vsled ognja, ki je mladeniča vsega objel, je izgledal kot živa baklja. Z veliko težavo mu je pritekel nekdo na pomoč, ki je težko poškodovanega tudi oddal v bolnico.

d Cerkevna loterija v Radovljici. Na številna vprašanja odgovarjamo, da je seznam izžrebanih srečk cerkvene loterije priobčen v 37. številki »Domoljuba«. Dobitki se dobe proti izročitvi zadetih srečk v radovljiškem župnišču do 10. oktobra. Do tega datuma nedvigljeni dobitki zapadejo cerkvi. — Župni urad v Radovljici.

d Pežar v Šiški. V petek 23. septembra oboli palnoči je pričelo goreti leseno skladišče mizarja Bizjaka v Šiški. Ogenj, ki ga je povzročila strela, je popolnoma zajel obširno skladišče.

d Cela vas ni glasovala. V občini Silenčih v radjevškem okraju v Srbiji ni hotela glasovati pri zadnjih skupščinskih volitvah cela vas, ker jim oblasti niso poslale zaprosenega duhovnika in učitelja, dasi imajo vaščani cerkev in šolsko poslopje. Vse prigravarjanje komisije k volivni udeležbi je bilo zastoj. Celu predsednik volivnega odbora ni glasoval, ker se je bal, da bi se vedelo, kdo in kam je vrgel — edino kroglico. Oblast je razpisala nove volitve.

d Požar na Hlovcih. 24. t. m. ob 11 zvečer je strel z ljubljanskega gradu naznanil, da gori v oddaljenih delih mesta. Ognjegasna postaja v Mestnem domu je dobila sporočilo, da gori na Karolinski zemlji. Kakor smo zvedeli, se je na Hlovcih vnel senik, ki je pogorel. Od tega ognja so se vnela blizu stoječa druga poslopja. Ljubljansko gasilstvo je hitro odhitelo na lice nesreče, ki je požar omejilo. Ob 11.30 je bil požar že skoro popolnoma pogašen in ni bilo nobene nevarnosti več.

d Umrli radi uživanja mesa besnega vola. V vasi Goričice v Hercegovini se je pripetila grozna družinska tragedija. Pred nekaj tedni je poginil stekel vol. Kmetje so ga, namesto da bi vola zakopali, razsekali in meso posušili. Kmalu je zbesnela žena Milka, a takoj nato njen mož Ilija Učakal. Drugi dan sta oba v težkih mukah umrla.

d Svatba v Vojvodini. V Temerinu v Vojvodini se je vršila nedavno kmetska poroka. Ženin in nevesta sta bila otroka bogatih kmetovskih družin. Na svatbo je bilo povabljenih nič manj kot 400 družin. Da ljudje na svatbi niso trpeli lakote in žeje, dokazujejo sledeče številke: pojedlo se je 200 parov kokoši, 3 pitani prasci, 1 govedo, 2000 komadov »kifelcev«, 4 q kruha, popilo 20 hl vina, 14 hl piva, 2000 steklenic kisle vode. Močnate jedi je peklo 15 žensk cele tri dni. Za močnate jedi se je porabilo 200 kg moke, 3000 jajc, 50 kg orehov, 80 kg sladkorja, 15 kg čokolade itd.

Kot vidimo, se v Vojvodini tudi dandanes ne živi slabo, dasi pravijo, da se taka svatba kot omenjena s svatbami prešnjih časov, ki so trajale navadno po tri ali štiri dni, niti primerjati ne da. — V naših krajih pa ubogi ljudje nimajo niti vsakdanjega kruha.

d Roparski umori. Blizu Soko Banje v Srbiji sta dva neznanca, ki sta se mu izdajala za službe iščoča Bosanca, umorila z revolverjem kmeta Ilijo Matiča, ko se je vračal s sejama, kjer je prodal volno, domov. Pobrala sta mu ves denar razen 350 Din. Doselej ju še niso našli. — V okolici Takovice v Srbiji sta se te dni izvršila dva umora v enem dnevu. Umorjena sta neki kmet Adem Šaban, najbrže radi krvne osvete, in neki kačak, katerega ime ni znano.

d Petelin izključeval oko. Čudna nezgoda se je pripetila nekemu hrvatskemu kmetu. Doma je odganjal kokoši, pri čemer se je star petelin zakadil v njega in mu izključeval desno oko, ki mu je steklo. V jezi je kmet petelina na mestu ubil, sam pa je moral iskati pomoči v bolnici.

d Težka nesreča železniškega delavca. Dne 18. t. m. je poskušal železniški delavec Novosel na železniški postaji Ozalj — na progi Ljubljana—Karlovac — skočiti na premikajoči se vlak, pri tem pa mu je spodletelo ter je obvisel na vlaku na sukniču. Trikrat ga je zavrtelo, nato pa treščilo ob rampo ter strašno razmesarilo po gornjem delu telesa. Napol mrtvega so ga odpeljali v bolnico v Karlovac ter je le malo upanja, da ostane pri življenju.

d Šofer brez rok. V Pragi vzbuja veliko pozornost šofer brez rok, František Filip, 26 letni trgovec. František Filip se je predstavil nedavno praški javnosti kot slikar, plavač in artist. Sedaj se producira kot dober šofer. V kratkem času se je naučil tako dobro voditi avtomobil, da ga zavida lahke tudi najbolj spreten šofer. Z dolgoletno vajo si je noge tako iztreniral, da mu nadomeščajo roke. V kratkem hoče napraviti šoferski izpit in tako bo edini šofer brez rok ne samo v Pragi, temveč na vsem svetu.

d Strašna letalska nesreča. V petek 23. t. m. bi moral napraviti Dragoljub Vasič pred izpraševalno komisijo v Novem Sadu težko in vratolomno nalogo. Ko se je dvignil z aparatom »Breguet XIV.« in hotel izvesti težko vajo, se je aeroplan užgal. Aparat je takoj padel z veliko naglico na zemljo in pokopal pod seboj nesrečnega Vasiča. Pilotovi tovariši so takoj priskočili, a so potegnili izpod letala samo zgorelo truplo. Komisija preiskuje, kdo je nesrečo zakrivil.

d Zopet lakota v Hercegovini. 25. t. m. je bila nujna seja oblastne skupščine za mostarsko oblast, ki je pretresala o prehrani Hercegovine. Čeprav je sedaj čas, ko bi morali hercegovinski kmetje najboljše stati, je njihovo stanje zelo slabo, ker je bila letina slaba. Že sedaj je polno gladujočih kmetov, pa tudi mnogo takih, ki nimajo ničesar jesti.

d Veliki nalivi v Italiji in Švici. V severni Italiji je v nedeljo zvečer najprej divjal silen vihar, potem pa je bil dež, ki je povzročil velike povodnji. Zeleznice so na več mestih prepplavljene in pretrgane, voda, ki je hitro pridrvela, je pa po raznih krajih zahtevala več človeških življenj. Mesto Sondrio je voda zah-

la, mestna hiša se je porušila, ceste so razdrte, neki tovorni vlak je skočil s tira in se prevrnil, drugi vlak, ki je hitel z delavci na pomoč, je padel v globino ter so delavci potonili. Enaka poročila prihajajo iz Švice, kjer se je zlasti pri Altelbergu pri Bernu (glavno mesto) začel pemikati velik ledenik v dolino in ogroža vasi. Ledenik bodo z dinamitom pognali v zrak.

d Davek na ostrizene glave. Občina Schoenau na Bavarskem je vpeljala davek na »bubi«-frizure. Davka proste so samo deklice do šestnajstega leta. Od tu dalje do tridesetega leta je letni davek na ostrizene 20 zlatih mark, nad 30 let starosti pa 30 mark. Katera pa se premisli ter si pustil lase zopet rasti, pa dobi polovico vplačanega davka povrnjenega.

d Starši se iščejo. Januarja 1. 1920, to je pred šest in pol leti je bilo najdeno v veži pred vratmi mariborske javne bolnišnice šest dni staro dete ženskega spola, povito v plenice. Do danes ni bilo mogoče ugotoviti od kod ta otrok. Kdor bi vedel kaj o tem otroku ali njegovih starših, naj to sporoči mestnemu magistratu v Mariboru.

n Predvor. Za otvoritev gledališke sezone priredit kat. prosvetno društvo v Predvoru, v soboto 1. okt. ob 8. uri zvečer znamenito igro »Quo vadis«, iz časov preganjanja Kristianov. Igra se ponovi v nedeljo 2. in 9. oktobra. Začetek točno ob 3. uri, Vljudno vabimo!

n Izobraževalno društvo v Dolu pri Ljubljani priredi v nedeljo dne 9. oktobra tombolo v korist društva. Začetek ob pol 4. uri popoldne.

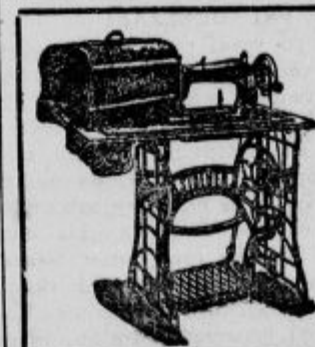
n Prosvetno društvo v St. Juriju pod Kumom otvori letošnje sezono v nedeljo 2. oktobra t. l. ob 3 popoldne. 1. Pozdravni govor. 2. Burka »Laži zdravnika«. 3. Kuplet »Zupana«.

d Pri želodčnih in jetrnih bolečinah, žolčnem kamnu in zlatenici ureja naravna »Franz-Josef«-grenčica prebavo skoraj na brezhiben način. Izkušnje po klinikah potrjujejo, da je posebno učinkovito domače zdravljenje s »Franz-Josef«-vodo, če se vzame zjutraj na tešče zmešana z nekoliko gorke vode. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

d Pomnilci Z »Žensko hvalo« čez noč namočeno perilo se s Schichtovim milom posebno lahko izpere.

PREKLIC.

Franc Česen, posestnik v Gradišču št. 20, preklicujem žalitve, ki sem jih govoril o g. Jožetu Pozničju, posest., obč. svetovalcu in oblast. poslancu iz Gradišča št. 11, kot neosnovane in se zahvaljujem, da je gosp. Poznič odstopil od tožbe. FRANC ČESEN.

Najpopolnejši STÖWER šivalni stroji

za stivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri trditki

L. Baraga,
Ljubljana
Seienburg, ul. 6/l.
Brezplačen pouk.
15 letno izustvo.

PO DOMOVINI

Ragovan Hrastov:

Popotna pisma.

VI.

Poldne zvoní. Najprej v Selcih, potem še pri Sv. Miklavžu, ki gleda z leve strani v dolino in se ji smeje v opoldanskem solncu. Pri tistem sv. Miklavžu, ki ga je izmed vseh gričev okoli Selo najbolj ljubil veliki Evangelist!

Odkrije se vsa verna arenja v senci jablan ob poti in orlovske čete pod lipo zeleno v dvoru... in duhovnik molí in ljudstvo molí za njim: »Oče naš, kateri si...«

Silen je občutek človeka tu med samimi hribi, kadar vsenaokrog zvonovi zvone... Kadar v senci lipe v dvoru in jablan ob poti, molí vsa vas in z njo bratje in sestre v Gospodu in duhu Evangelija.

Po kosilu sem in tja po Selcih. Skoraj bi rekel: trg. Pa niso. Le iz hiš se ti sprva tako razodene; kakor piščance najdeš čedna poslopja, stisnjena ob cesti, pod klancem, tik pod cerkvijo. Pa greš mimo njih, ogledaš se komaj — in že ne veš, kam bi. —

Naprej hočeva. Do moje. Vsaj pogledal bi rad v deželo slovensko, ki jo tujec v imenu prastare kulture tlači, in zatira naš rod, ki je rasel stotletja v okovih, a toliko mučen še nikdar in nikoli ni bil... Pogledal bi rad tja, vsaj z enim očesom bi rad pogledal kraje, kjer ravno zdaj preživlja naš rod najbolj žalostne dni. Vem: dni, ure, minute, sekunde, — v tisočih obupnih zdihih gre do neba tožni klic: »Pomagaj, Gospod!«

Ko so v teh dnevih že pohojene grede in nastali vseh dvanajstih tisočev mladine, ki je iskala svoje besede in poštene zabave in duševnih moči v svojih društvih po tolminskih brdih in goriških peljanih in vse doli čez Kras v tužno Istro našo... vrag Ti, o Gospod, še ostani v naših altarjih in ne pojdi od nas z našo besedo. Trdno verujemo v Tvoje razodetje in besedo, ki so povedale, da je Tvoj nauk namenjen vsem narodom.

Tako skoraj slišim tam ostras Ratitovec, kamor ne morem in ne smem.

O Selška dolina, kako si prijetna in lepa — kako pa trgaš bridka živstva in boleat iz srca, kadar se človek spomni, kam gre tvoja pot! Edina tvoja bridkost je v cesti, ki pelje v deželo naših zaslužjenih bratov...

Jaka ve in jaz verjamem: dež bo! Namesto proti meji, poženeva kolesa nazaj v deželo, v belo Ljubljano.

Z Begom Selca in Krekov dom: Pozdravljena bodi lipo v dvoru in cerkev vrh klanca!

KLEČE PRI LJUBLJANI.

Zalostno je po vsaki povodnji pogledati savsko strugo. Tudi pri zadnji je odnesla voda nekaterim posestnikom precej zemlje. In ker je tok Save zdaj čisto predrugačen in teče v obliki vijuge, z ene na drugo stran in spet nazaj, obstoji zopetna nevarnost, da bo ob prvi priliki spet trgala na obeh bregovih: Klečenskem in Gameljskim. Včasih je tekla Sava v ravni črti od Smartna proti hribu Straža, zdaj orje prečudno krivo. Od tega imajo škodo vsi obnavski posestniki, tudi naši vaščani. Regulacija bi bila na vso moč potrebna. In to

skozi od Tacna pa vse doli do Zaloga. Ker pa v današnjih razmerah ni misliti na vse to, bi se dalo to stopnjema izvršiti. Saj bo Sava drugače še po par povodnjih pridrla kar neposredno pod našo vas. Nasproti Savelj že prestopa strugo in teče potem po polju in njivah. — Fc.

JEZICA.

Odkritje spomenika padlim vojakom. Priprave za odkritje spomenika padlim žrtvam iz svetovne vojne so v polnem teku. Kamnosek g. Novak bo s postavljanjem spomenika te dni gotov. Kot dan odkritja je definitivno določen 9. oktober. Slavnost se prične popoldne ob 2 z litanijami v farni cerkvi na Ježici. Nato se vrši žalni sprevod na pokopališče v Stožice. Spreveda se udeležijo vsa tukajšnja društva, občinski odbor, šolska mladina, rezervni oficirji, svoji padlih in ostali farani. V počaščenje mrtvih bodo društva, vasi, svoji in drugi položili vence. Pri slavnosti sodelujejo združeno vsi tukajšnji pevski in moški zbori. Na predvečer in dan odkritja jutraj in opoldne bo v obeh cerkvah zvonilo. Vaščani se naprošate, da ob tej priliki izobesite narodne razstave s florum ali črne zastave. Podrobni program bomo pravočasno objavili. — Odbor.

DOBERNIC.

Srečala sta se v Trebnjem Pucelj in Brodar. »Kam si namenjen?«, ga ogovori Pucelj. Brodar: »I, v Dobernič.« Pucelj: »Nikar ne hodi, saj tam sem jaz že vse kroglice polovil, tam sem jaz začel prodirati.« Brodar: »Da, ti si začel, jaz bom pa končal.« In voz je izginil. — Da, klaverno je začel Pucelj, je pa toliko sijajneje končal g. Brodar, tako sijajno, da se kmetijci drug na drugega jezijo — radi svojega poraza pri volitvah v državno zbornico.

AJDOVEC PRI ŽUZEMBERKU.

V zadnji številki »Domoljuba« je bilo svetu oznanjeno, da imamo pri nas za občinske volitve dve listi, od katerih da se ena nagiba na liberalno stran. To pa nikakor ne odgovarja resnici. Kandidati prve liste smo vsi zavedni pristaši Slovenske ljudske stranke. Listo smo sestavili na poziv volivcev. V polni meri priznavamo sposobnosti sedanjega župana, pač pa dopisnik zadnjega »Domoljuba« zelo slabo pozna in še slabše cení ajdovške farane, ko trdi, da je v ajdovški fari samo en mož, ki je zmožen voditi županske posle. Odločno si prepovedujemo, da bi nas spravljali v zvezo s kakršnikoli liberalci.

Volilcem občine Sv. Gregor.

Smešno sicer, a resnično je, da se drzne 66 »kmetijcev« pri prihodnjih volitvah dne 23. oktobra t. l. naskočiti močno in dosedaj nepremagljivo trdnjavo SLS, ktera je štela pri zadnjih volitvah 261 bojevnikov, pa ima za prihodnje občinske volitve še nekaj rezerve. Teh 66 kmetijcev se je razdelilo v dva tabora in vabi svoje volilce z velikolaške župnije, da bi, v nasprotju volilcem gregorske župnije, sestavili lastno listo SLS. Slepriji naših nasprotnikov smo že vajeni, zato nas ta ni prav nič presenetila. Pri nas sta samo dve stranki, stranka, ki je zoper nepotrebno šolo v Dvorski vasi, to je Slov. ljudska stranka in stranka, ki je za to šolo. Naša stranka je zoper milijonske občinske stro-

ške, vse druge z gospodarsko vred so pa za te velikanske, pa za enkrat nepotrebne izdatke. Pazite torej, kam boste vrgli svojo kroglico, po toči zvoniti ne pomagajte nič. Vedite, ako zmagajo »kmetijci«, da je prvi teden po izvolitvi župana, šola v Dvorski vasi potrjena. Obč. odbor je moč, zoper katerega je težko ugovarjati, saj vidite kako sameva v Dv. vasi stavba nove šole, nedodelana in sicer za to, ker je občinski odbor občine Sv. Gregor ni priznal. Volilci, ali boste to, kar ste dosedaj s svojimi deputacijami dosegli, z volilnimi kroglicami zavrgli? Na dan volitve vse kroglice v skrinjico poštenja in pametnega občinskega gospodarstva! Tudi vi, mladi volilci, se ne dajte s praznimi obljubami premotiti in premislite, da bodo morali vaši očetje, nepremišljeno oddane kroglice odtehtati s težkimi stotaki. Vsi skupno v boj za zmago naše Slov. ljudske stranke!

ST. JURJ OB JUŽNI ZELEDNICI.

2. oktobra t. l. obhaja tukajšnje Kat. slov. prosvetno društvo 25letnico svojega obetanka. Pri ustanovitvi društva je govoril g. dr. Korošec, ki je tudi sedaj povabljen k proslavi. Na sporedu je tudi igra »Mlada Breda«. Prijatelji društva, pridite!

ST. PETER PRI NOVEM MESTU.

Naše vinske gorice — Trška gora in Grčevje — so bile zadnje dni vse žive. Letošnji pridelek bo prvovrsten, četudi ga ne bo veliko. Upajmo, da bo izborna kapljica privabila mnogo vinskih kupeev v naše kraje. — Pri trgatvi v Grčevju se je dogodila mala nesreča. Ko so v nekem vinogradu vse grozdje obrali, je 24letni Janez Gotlib iz Harinjevasi, vesel nad lepim uspehom trgatve, hotel dati svoji radosti duška s tem, da je ustrelil z možnarjem. Pri prižiganju pa je bil nepreviden in dobil je precejšnje poškodbe po obrazu. — Zadnje skupščinske volitve so prinesle v naši občini SLS lepo zmago. Naša stranka je dobila 363 glasov, vse druge stranke skupaj pa samo 48. Jutro je poročalo, da je dobila SLS v St. Petru le 243 glasov, torej sto glasov manj, kakor smo jih v resnici dobili.

BUČKA.

Letina je pri nas na splošno dobra. Sadja je bilo naravnost obilo in ljudstvo je prejelo zanj lepe denarce. Tudi vinogradi bogato kažejo in prihodnji teden se prične trgati. Popravila pri župni cerkvi so v polnem teku. Tesarska dela, ki jih vodi mojster Jurgalič iz St. Jerneja, bodo skoro končana. Pohvalno je, da smo se župljani odločili za tozadnje žrtve brez konkurence. Kot slišimo, so ljudje samo v lesu doslej darovali nad 100 voz. — 11. t. m. je tudi pri nas dobila SLS največ glasov, 2. oktobra bomo imeli pa občinske volitve. Imamo štiri liste. Naši nasprotniki seveda že zdaj silno agitirajo zase in groze, da je kar groza. No, vsak zaveden in odločen bučenski občan bo vrgel kroglico v drugo ali četrto skrinjico! Ti dve skrinjici ste namreč SLS.

NAKLO.

Dne 25. t. m. smo imeli ganljivo cerkveno slavlje. Po popoldanski službi božji je g. župnik J. M. Seigerschmied blagoslovil mrtvaški zvon. Napis na zvonu je sledeči: Rojakom, padlim v svetovni vojni 1914—1918 za spomin napravili župljani 1927. Niže doli stoji prošnja: Večni jim pokoj in mir daj, Gospod, ki žrtvovali so se za svoj rod. Ob njegovih milih glasovih se je pomikala procesija proti pokopališču. Tu je g. župnik blagoslovil

Radio v službi vere.

Največja pridobitev človeškega duha je zmaga naravnih moči, ki jih človek postavi v svojo službo. Brez dvoma je to v zadnjem času ta, da je mogoče električne valove prenašati in razširjati preko nevidnega ozračja, kar z eno besedo imenujemo radiotelefonija. V kratkih štirih letih se je ta moderna iznajdba že razširila po vsem svetu. Iz Holandskega poročajo, da so katoličani prvi izrabili to novo iznajdbo in tako prvi prišli do vseh njenih pridobitev in niso prav nič odvisni od drugih. Amerika je seveda v praktični izrabi radija mnogo pred Evropo. Vsak nekoliko premožnejši Amerikanec ima svoj sprejemni aparat. V New Yorku samem pa je ducat in pol oddajnih postaj. (V naši državi sta dve oddajni postaji, najnovejša bo za Ljubljano v Domžalah.)

Zlasti v verskem oziru je v Ameriki primesel radio mnogo novega. Mnogo protestantskih cerkva v Združenih državah je zvezanih z oddajnimi postajami. Protestantski pridigarji govore svojo pridigo v aparat, ki jo potem raznese po celem svetu. Na ta način so mislili, da bo mogoče pritegniti vernike, ki so se odtujili cerkvi, zopet nazaj; pa zgodilo se je baš nasprotno. Cerkev so vedno bolj prazne, ker je vsakemu prijetnejše poslušati pridigo doma s cigaro ali cigareto v roki in skodelico čaja na mizi. Pastor pa stoji v cerkvi pred praz-

ne spominsko ploščo. V zlatu leskečejo imena naših padlih mož in fantov. Vroči spomini na drage rajne, iskreni govor g. župnika in ganljive žalostjake — vse to je privabilo marsikomu solzo v oko. Globoko zamišljeni smo se razšli.

KRSKO.

Občinske volitve bodo pri nas v nedeljo, dne 2. oktobra in ne, kakor je bilo zadnjič v »Domoljubu«. Vsi v boj za zmago Slovenske ljudske stranke!

ZAGORJE.

Umrl je 21. t. m. na Orleku upokojeni rudn. strojevodja g. Jernej Bregar, 30letni naročnik »Domoljuba«. Bil je zelo ugleden, krščanski mož, znan daleč po okolici. Lep pogreb v petek dopoldne je pričal o njegovi priljubljenosti.

IZ KRŠKE OBČINE.

Občinske volitve bomo imeli v nedeljo 2. oktobra t. l. Vložene so štiri liste, in sicer lista SLS, ki ima drugo skrinjico, lista samostojnežev in demokratov iz Leskovca, ima prvo skrinjico, lista demokratov in samostojnežev iz Krškega, ki ima tretjo skrinjico ter lista samostojnežev in demokratov od Sv. Duha, ki ima četrto skrinjico. Torej za tri »gospodarske« liste so se skrili naši demokrati in samostojni. Si pač ne upajo s pravo barvo na dan. Pa ne bo nič pomagalo. V občinski odbor, kakor tudi v občinsko hranilnico morajo priti možje pošteni, ki se zavedajo, da je hranilnica za to ustanovljena, da koristi vsem občanom. Liberalci, ki so do sedaj gospodarili, so pokazali, da imajo o občinskem gospodarstvu gotove svoje pojme, ki jih kmetstvo ljudstvo ne more odobravati. Zato kmetje, obrtniki in delavci — če hočemo pravi red pri posojilnici, če hočemo občino gospodarsko povzdigniti, če hočemo župana iz svoje kmetске srede — tedaj glasujmo vsi kot en mož za listo SLS in vrzimo kroglico dne 2. oktobra v drugo skrinjico.

nimi klopni in tudi cerkvena zbirka, na katero so navezani duhovniki vseh veroizpovedanj v Ameriki, je vedno manjša.

Tudi s katoliške strani uporabljajo radio, toda ne za razglašanje pridig, ker je sv. maša središče katoliškega bogoslužja, pač pa kot propagandno sredstvo.

Na katoliški univerzi v St. Luis je bila radio oddajna postaja že od leta 1910. Leta 1921. pa so jo opremili z večjim in močnejšim aparatom. Na teološki fakulteti te univerze je bilo takrat vpisanih 26 patrov iz Družbe Jezusove, ki so vsako nedeljo predavali v oddajne aparate največ apologetična predavanja, povečini kako katoličan loči katoliško vero od protestantske. To je za katoličane velike važnosti, da dobe v sredi drugovercev prave in pravilne pojme v temeljnih verskih vprašanjih. Vsako nedeljo še zdaj odhaja od tam serija (skupina) za serijo takih predavanj v svet. Vsakega izzivanja se ogibljuje. Tisoč vprašanj prihaja potem med tednom v pismih, ki jih prav tako tudi v pismih odgovore. Posebno važna vprašanja, ki bi mogla koristiti tudi splošnosti, pa obravnavajo javno prihodnjo nedeljo. Gotovo je, da je ta način propagande za katoliško stvar pravilen. Številne zahvale prihajajo v časopisju, ki nehoti in nevede s tem tudi dela propagando za katoliško vero. Jezuiti v Chicago in Milwanke že tudi z velikim uspehom na isti način širijo pravilno razumevanje verske misli.

Pavlisti (duhovniki misijonske družbe, ki jo je leta 1858. ustanovil redemptorist Hecker) so z vsoto 100.000 dolarjev postavili v svoji materinski hiši pri New Yorku velikansko oddajno postajo. Ta družba ima med svojimi člani večje število spreobrnjenec, ki prav posebno dobro vedo, kako naj vplivajo na svojo nekdanjo okolico in store to s prav posebno dobrimi uspehi. Na tej postaji se udeležujejo tudi glasbeni umetniki, tako da verska predavanja in umetnostni užitek prav lepo izpolnjujejo priveditve ob nedeljskih popoldnevih. Pavlisti pravijo, če bi sv. Pavel živel v današnjih časih, bi se gotovo sam tudi posluževal te moderne postaje, da bi tembolj mogel biti »vsem — vse«.

Tri večje oddajne postaje so za prihodnje v načrtu, ki bodo obsegale velikanske razdalje od Mehike do Alaske. V ospredju katoliškega misijonskega gibanja pa stoji vprašanje, ali ne bi kazalo — bolje: ali bi ne bilo dosegljivo, da najbolj oddaljene misijonske postaje, ki so mesece in mesece od vsakega prometa, dobe zvezo, t. j. sprejemno radio-postajo. Čujemo, da bodo praktični in odlični Amerikanci tudi to nalogo kmalu rešili.

Zrna.

Še konju padec se primeri, četudi ima noge štiri.

Taka danes so korita, lačni revež site pita.

Mravljinček veliko hišo zgradil, ko nima orodja, le malo močil.

Dolgo se je modro vedla, a naposled mu nasedla.

Tudi iz smeti se včasih kaj dobi.

Meh za smeh.

Kakor hočete. Nekdo se je prišel trgovcu ponujati za knjigovodjo. Ta je bil zadovoljen s prikupljivim mladeničem. »Seveda se razumete tudi na dvojno knjigovodstvo?« »Kaj bi se ne. Na zadnjem mestu sem moral poznati celo trojno.« »Ker kaj takega v knjigovodstvu ne poznajo in se je vsled tega odgovora trgovec čudil, je knjigovodja razložil: »Eno knjigo sem vodil, v kateri je bil vpisan resničen dobiček trgovca. Druga knjiga je bila za družabnike, katera ni izkazovala nobenega dobička, a tretja knjiga je bila za davkarijo, v kateri je bila vpisana izguba.«

Ivanček: »Mama, ali je res, da sem jaz prišel dol z nebes?« Mati: »Seveda si.« Ivanček: »To je pa moralo zabobneti, ko sem priletel na tla.«

Načelnik vaške požarne brambe (ko je stopil v gostilno): »Osem vrčkov pive, toda hitro se obrni, v Novi vasi gori, gremo gasit.«

»Končno, draga moja,« je dejal ženini nevesti, ko sta prišla iz cerkve, »končno sva vendar eno.«

»Teoretično pač,« je odvrnila nevesta, »toda iz praktičnega vidika bo pa le najbolje, da naročiš kosilo za dva.«

Ljubezniva tolažba. »Kaj pa, da si tako nabrskan?« »I kaj ne bom, stara mi je rekla star osel.« »Kaj se boš jezil, saj še nisi tako star.«

Skopost Škotov je splošno znana. James Robertson je ponesrečil na ulici in v bolnici so mu morali nogo odrezati. Toda mirno je prenašal bolečine in nič ni tožil. Nekega dne pa je poklical ženo k sebi v bolnišnico ter ji izročil listek, da ga nese v tiskarno krajevnega časopisa. Naslednje jutro je v časopisu izšel inserat te-le vsebine: »Neki Škot, ki je zgubil levo nogo, išče enakega, kateremu manjka desna in ki ima čevelj številka 41.«

Štibrnik je zbolel in poklical je zdravnika. Ta mu je zapisal neke kroglice in naročil, da naj po vsaki jedi vzame kozarček žganja. Čez štiri dni je zdravnik zopet prišel, a bolnik ni bil še nič boljši. »Ste pa jemali zdravila redno kot sem naročil?« Da, gospod doktor, s kroglicami sem nekoliko zaostal, z žganjem sem pa že za šest tednov naprej.«

IZOBRAZBA. »Verujte mi, potovanje človeka izobrazila. Ako kaj v njem tiči, pride na dan.« »Da, to sem opazil ob prihliki svoja zadnje morske vožnje.«

Težak položaj. Pozno ponoči je prišel neki možakar k policaju, ki je stal na Mestnem trgu: »Oprosite, gospod stražnik, ali mi morete povedati, kje je Mestni trg.«

Policaj: »I saj na njem stojite.« »A-a-a, zato ga nisem mogel najti.«

Gostilničar pri Jaku je naročil natakariči, da za Dobernika ne sme več zapisati, kar bo spil, ker ima že itak preveč dolga. »Nič več ne zapišem, Dobernik,« mu je rekla natakariča, ko je prišel. »Tako? Meni je vseeno, če si boš tako zapomnila.«

Prepričevalen zagovor. Mlad odvetnik prvič kot zagovornik pred sodiščem zagovarja prastopek svojega klijenta radi pijanosti: »Visoki sodni dvor, spoštovani gospodje porotniki, vi vsi veste iz lastne skušnje, kaj se pravi biti pijan.«

Franjo Strah:

VENCI.

Tistih večerov eden, ki so kakor božja milost: polni toplote, vse obsegajoči. Še zrak razodeva milino in boža tistega v srce, kdor se poglubi vanj, v ta sanjavi večer. Kakor žametna so tedaj pota, kakor neizbežen vrt se razprostira nad poljem vonj cvetočih in dehtečih rož. Nad vasjo nalahko piha veter, le toliko, da daje melodijo. Iz hiš pa veje pritajen smeh, sem in tja vesela govornica. Okna rdeče zastirta, da pada medel sij luči nanje in reže v tihi mrak noči svojo svetlo senco.

V takih večerih se pletejo venci. Včasih za novo mašo, včasih za nove zvonove, potem za balo, za »šrango«, za veselice — kdo bi naštel vse namene, za katere je potreba vencev.

Hiša stoji poleg pota, ob kateri se vleče živa meja, priča vseh preteklih in prihodnjih dni. Luč stoji na vežnem oknu, pred hišo pa leži kup akacijevih in smrekovih vej, poleg kupa sameva in čaka nekaj praznih stolov.

Vencev je napletenih že precej; fantje podajajo, dekleta pletu. Polno je razigranih besed, polno razposajenega veselja.

Tone lomi vršiče z vej, pa jih podaja Cilki.

>Lej, koliko sva že. Ti znaš, Cilka!<

>Misliš! — Pa poskusi še ti; boš že znal, saj ni težko.<

>O, kako da ni težko, ko se jaz priučiti ne morem in ne znam.<

>Kako si smešen, Tone; kakor da je to umetnost.<

>O, vence pletiti je umetnost. Saj ga pletem že tako dolgo, Cilka... venec okrog tvojega srca.<

Tih je bil glas, tak, kakor ga govori ljubezen... Boječ in proseč obenem.

>Glej, Cilka! Ko sem te prvič vprašal, si me odbila. Rekla si, da je še čas. Ali ni že prišel, Cilka? Jaz ga že tako težko čakam in ga ves truden iščem v tvojih očeh. Ti pa nič ne razumeš tega trpljenja, Cilka! Venec ti spletam iz samih prelepih rož, vse so sama ljubezen in vem, da vse to veš. In vendar mi le trnja polagaš med te rože, s samim osatom me oklepaš in venec bolečin gradiš. Ali je ljubezen zato v srcih, da trpimo radi nje, Cilka?<

>Tudi za to je ljubezen, Tone. Pa še prav zato, da trpimo radi nje, trpimo...<

>Ali nimaš nobene besede zame, Cilka? Besede, ki bi bila mehka in topla, da bi božala in grela?<

>Če jo imam — vprašaj! Kako naj ti jo povem, ko je nočeš. Saj ta venec ni prav nič lep, ko ga gradiš,

prav nič, Tone! Zakaj drugo je venec, ki se vseudil vleče za teboj in ga kažeš, drugo je spet venec tihih besed, nikoli izgovorjenih, komaj na očeh spoznanih: tisti je ljubezen! Tvoj pa je oduren, vsiljiv — kako naj rože dehte iz njega?!...<

>Cilka!...<

>Moram Tone! Da boš vedel. Zakaj rada bi te ljubila, pa ne najdeš pota do mojega srca. S svojimi venci, ki jih spletaš iz vsiljivih besed in poželjivih pogledov, si zgradil stezo, po kateri pelje ljubezen v srce. In tako vidim samo vence — tebe pa ne vidim. Sam si kriv, Tone! Saj me odbijaš s tvojimi besedami, ki so vedno za menoj, na vsakem koraku me zalezuješ in me mučiš, ko misliš, da mi ugajaš. Iščem te včasih v skrivnih kotičkih srca, pa povsod je le tvoja senca. Tebe pa ni...<

>Jaz sem mislil... mislil sem Cilka...<

Naprej pa ni mogel. Beseda mu je sama zastala v grlu. Veja mu je zdrknila z rok, kakor brez moči se je dvignil in se poslovil brez besede.

Tistih večerov eden, ki so, kakor roka božja: nekatere boža, druge tepe... Nad vasjo nalahko piha veter, le toliko, da daje melodijo... Ob poti stoji živa meja, ki hrani spomine preteklih, sedanjih in prihodnjih dni.

V takih večerih se pletejo venci...

BEG V EGIPT.

(Selma Lagerlöf. Poslovenil F. O.)

Daleč v neki pustinji Vzhoda je rasla pred mnogo mnogo leti palma, ki je bila zelo stara in zelo visoka. Kdor je potoval skozi puščavo, se je moral ustaviti in jo gledati; kajti bila je mnogo višja kot druge palme. Govorilo se je, da bo gotovo še višji kakor obeliski in piramide.

Ko je torej ta velika palma v samotni stali in gledala po puščavi, je zapazila nekega dne nekaj, da je zašumelo od začudenja med listjem mogočnega vrha na tenkem deblu. Ob robu puščave sta stopala samotno dva človeka. Bila sta še tako daleč, da se vidijo velblodi tako majhni kot mravlje, pa bila sta gotovo človeka. Bila sta tujca — saj palma je poznala ljudstvo pustinje — mož in žena, ki nista imela ne kažipota ne tovarne živine, ne šatorovo ne mehov z vodo.

>Resnično, pravi palma sama pri sebi, »tadva sta prišla, da umreta,« in se ozre hitro okrog sebe.

Razno.

Plavanje. V Ameriki je na meji med Kanado in med Zedinjenimi državami jezero Ontario. 31. avgusta so priredili v tem jezeru plavanje na 21 angleških milj ali na 33 km in 796 m. Za nagrade je bilo razpisanih 50.000 dolarjev. Priglasilo se je 287 plavačev in plavalk, prišlo jih je k plavanju 220, na cilj jih je prišlo samo par. Večinoma so zato nehali plavati, ker je bilo tako mraz, samo 14 stopenj. Prvi je priplaval do cilja Nemec Vierköttler in so mu dali za to 30.000 dolarjev; raj bil je 11 ur 42 min. in 12 sekund. Za njim je priplaval do cilja Francoz Michel in so mu dali 15.000 dolarjev. Se torej splača iti v Ameriko, le si dober plavač.

Imena otrok. Večkrat se starši težko odločijo, kakšno ime bi dali otroku pri rojstvu. V Londonu si pomagajo s tem, da imajo nastavljene posebne ženske, kojih posel je izbiranje pripravnih krstnih imen.

Izseljevanje. Od l. 1820 do svetovne vojne se je izselilo v Zedinjene države 35.500.000 ljudi. To je največje preseljevanje, kar jih je do sedaj svet videl.

Kanal. Pisali smo o angleškem pisarniškem pomočniku Temme, ki je kot prvi in edini plaval letos čez Kanal, kakor imenujemo morsko ožino med Anglijo in Francijo. Porabil je za okoli 40 km dolgo pot 14 ur in 37 minut. Poleg njega je hotelo preplavati Kanal letos doslej že okoli 20 plavačev in plavalk, pa ni šlo. Najbolj so se čudili 65 let staremu Nemcu dr. Schiffu, ki je vztrajal v mrzli vodi nad 7 ur; nato se je onesvedil, in so ga vsega trdega zvelikli ven. Letos Kanal ni tako milostiv kot je bil lani.

REVMATIZEM!

Revmatizem? Kostobolje? Bodljaje? Trganje v glavi in zobeh?

Omotico ozdravite z zdravilom „ALGA“.

Vsaki steklenici je priloženo točno navodilo o uporabi. — Naslov za poštna naročila je: **Laboratorij „ALGA“, Sušak 12.**

4 steklenice za 77 Din. 8 steklenice za 131 Din. V ceni je uračunjena poština, zaboček in zavojnica.
14 steklenice za 205 Din. 25 steklenice za 329 Din.

JAVNA ZAHVALA.

P. n. Laboratorij „ALGA“, Sušak 12.

Dalj časa je imel moj sin velike bolečine v nogah in ni mogel več hoditi. Izvedela sem pa za Vaše zdravilo „ALGA“, ki ga mnogo rabijo v naši okolici, in da je zelo koristen. Naročila sem ga tukaj in glej moj sin se je popolnoma pozdravil z „Algo“, ki jo je rabil natančno po navodilu. Ker je slabačen in bled, mu bom dajala sedaj „Energin“, železnato kisa vino. Pošljite mi 3 steklenice. Gotova sem, da mi bo tudi to koristilo, o čemur Vas obvestim.

S spoštovanjem hvaležna L. GRAHOVAC.

»Čudno,« govori dalje, »da ni še levov tukaj, da bi zgrabili ta plen. Nobenega ne vidim nikjer. Tudi nobenega roparja pustinje ni. Bodo že še prišli. Sedmera smrt ju čaka. Levi ju bodo požrli, kače opikale, roparji pobili, žeja posušila, vihar zakopal v pesek, vročina sežgala, strah uničil.«

Skušala je obrniti misel na kaj drugega, ker jo je žalostila njuna usoda. Toda v vsej okolici puščave, ki se je širila pod palmo, ni mogla najti nič, česar ne bi poznala in gledala že tisoč let. Nič ni zbudilo njenega zanimanja. Misel se je vrnila zopet na popotnika.

»Pri suši in viharju!« pravi, ko pokliče najnevarnejšega sovražnika življenja, »kaj pa je to, kar nosi žena v naročju? Zdi se mi, da sta vzela bedaka s seboj še otroka.«

Palma, ki je bila daljnovidna, kakor so navadno starci, je res videla prav. Žena je nesla v naročju otroka, ki je slonel z glavo na njenih ramah in spal.

»Otrok ni niti primerno oblečen,« modruje dalje palma. »Kot vidim, je mati dvignila predpasnik in ga zavila vanj. V veliki naglici ga je pograbila iz postelje in odhitela z njim. Zdaj razumem: beže — Pa vendar so nespametni. Če jih ne varuje angel, bi se bili morali rajši vdati sovražnikom, da jim store najhujše zlo, kakor da so šli v puščavo.«

»Lahko si mislim, kako se je vse zgodilo. Mož je bil pri delu, otrok je spal v zibelki, žena je šla pa vode iskat. Ko je bila nekaj korakov od vrat, je zagledala sovražnike. Stekla je nazaj, pograbila otroka, zaklicala moža, naj gre za njo, in odhitela. Ves dan sta bežala, ne da bi se odpočila trenutek. Da, tako se je zgodilo, pa vendar pravim, če jih ne varuje angel...«

»Tako sta preplašena, da najbrž ne čutita ne trudnosti ne drugega trpljenja; vidim pa, kako se jima sveti žeja na očeh. Saj menda poznam, kakšen je obraz žejnega človeka.«

Ko je mislila palma na žejo, je pretreslo nekaj kot krč njeno dolgo deblo in nešteti konci dolgih listov so se zvižali, kot bi viseli nad ognjem.

»Če bi bila človek,« je rekla, »si ne bi upala v puščavo. Prav drzen mora biti, kdor si upa sem, ne da bi imel korenine, ki segajo do vodnih žil globoko pod zemljo, ki nikdar ne usahnejo. Tukaj je nevarno, celo za palmo, kot sem jaz.«

»Če bi jima mogla svetovati, bi ju prosila, naj se obrneta. Njuni sovražniki ne morejo biti nikdar tako kruti kot puščava. Mogoče mislita, da je v puščavi lahko živeti. Toda jaz vem, da je bilo včasih celo zame težko, da sem ostala živa. Spominjam se, kako je nasul nekoč v moji mladosti vihar celo goro peska na mene. Skoraj bi se bila zadušila. Če bi bila mogla umreti, bi bila to moja zadnja ura.«

Palma je dalje glasno mislila, kot imajo navado stari puščavniki. »Slišim, da preveva moj vrh čudno melodično šumljanje. Vsi konci mojih listov se morajo tresti. Ne vem, kaj mi je, ko gledam ta uboga tuca. Toda ta nesrečna žena je tako lepa! Spominja me na najboljši čudoviti dogodek mojega življenja.«

Medtem ko so šušтели listi v šumljajoči melodiji, se je spomnila palma, kako sta prišla nekoč pred davnim časom krasna človeka kot gosta v oazo. Bila je kraljica Saba in modri Salomon. Lepa kraljica se je vračala zopet domov, kralj jo je nekaj poti spremil. Zdaj sta se morala ločiti. »Kot spomin na to uro,« pravi kraljica, »hom vsadila tukaj dateljevo zrno in hočem, da zraste iz njega palma, ki naj raste in živi, dokler ne vstane v Judovi deželi kralj, ki je večji kot Salomon.« Vsadila je zrno in ga zmočila s solzami.

»Odkod prihaja to, da mislim prav danes na to?« se je izpraševala palma. »Ali je ta žena tako lepa, da me spominja na lepoto kraljice, po katere besedi sem zrasla in živela do današnjega dne? Slišim, da moje

listje vedno močnejše šumi, in glas je žalosten kot mrtvaška pesem. Tako je, kot bi prerokovalo, da se bliža nekemu zadnja ura. Dobro, da vem, da to ne velja meni, ker jaz ne morem umreti.«

Palma je domnevala, da naznanja šumljanje njenih listov smrt samotnima popotnikoma, ki sta bila tudi sama prepričana, da se jima bliža zadnja ura. To je kazal njuni obraz, ko sta stopala ob okostju velblodovem, ki je ležalo ob poti. To se je videlo na očeh, ko sta zletela mimo njiju dva jastreba. Saj ni moglo biti drugače. Zgubljena sta bila. —

Zagledala sta palmo in oazo. Hitela sta tja, da bi dobila vode. Ko prideta slednjič tja, se zgrudita vsa žalostna, ker izvirek je bil — suh. Žena zmučena odloži otroka in se usede jokajoč k studencu. Palma je slišala, kako sta govorila med seboj, da morata umreti.

Slišala je tudi, da je dal kralj Herod pomoriti vse otročiče od dveh in treh let, ker se je bal, da se je morda rodil veliki pričakovani kralj judovski.

»Šuštenje v mojih listih je vedno močnejše,« si misli palma. »Tem ubogim beguncem bo kmalu odbila zadnja ura.«

Razumela je, kako se bojita puščave. Mož je rekel, da bi bilo morda bolje, da bi bila ostala in se borila s hlapci, kakor da sta bežala. Tako bi bila umrla lažje smrti.

»Bog nama bo pomagal,« odvrne žena. Palma je slišala, kako je vedno močnejše šuštel v njenih listih. Tudi žena je morala to slišati, ker se je nenadoma ozrla na drevo. Hkratu je nehote dvignila roki in zaklicala: »Dateljni, dateljni!«

Tako hrepeneč je bil ta glas, da si je želela stara palma, da ne bi bila višja kot bodičevje, njeni dateljni pa tako nizko kot trnove jagode. Dobro je vedela, da se njen vrh šibi pod dateljni, toda kako naj doseže človek tako visočino?

Mož je že prej videl, da so dateljni nepristopni; zato se zdaj niti ozrl ni na nje, samo prosil je ženo, naj ne želi tega, kar ni mogoče. Toda otrok, ki je sam koracal okrog in se poigraval z bilkami po travi, je slišal materin vzdih. Ni si mogel misliti, da ne bi mogla dobiti mati vsega, kar bi želela. Ko sta govorila o dateljnih, se je začel ozirati na drevo. Misli je, kako bi dobil dateljne. Čelo se mu je nagubančilo pod svetlimi kodri. Slednjič se mu je nasmehnil obraz. Stopi k palmi, jo poboža z ročico in pravi s sladkim otroškim glasom: »Palma, pripogni se! Palma, pripogni se!«

Toda kaj je to? Kaj je neki to? Listi šume, kot bi pribučal vihar med nje, in deblo se stresa od groze. Palma čuti, da je otrok močnejši kot ona. Ne more se ustavljati. Pripogne se z visokim debelom pred otrokom, kot se pripognejo ljudje pred kraljem. V velikem loku se skloni k zemlji, da se je dotaknil visoki vrh s tresočimi se listi prahu. Otrok se ni prestrašil ne začudil, ampak veselo vzklikle in trga grozd za grozdom iz vrhov stare palme. Ko si je otrok dovolj nabral, drevo je pa še vedno ležalo na tleh, stopi zopet k njemu, ga objame in pravi z ljubkim glasom: »Palma, dvigni se! Palma, dvigni se!«

In visoko drevo se dvigne tiho in spoštljivo na prožnem debelu, listje je pa igralo kot harfa.

»Zdaj vem, komu igrajo listi smrtno pesem,« pravi stara palma sama zase, ko stoji zopet pokonci. »Ta pesem ni za te ljudi.«

Mož in žena sta pa klečala in slavila Boga: »Ti si videl najin strah in naju rešil. Ti si Močni, ki upogibaš palmovo deblo kot šibek trst. Pred katerim sovražnikom naj trepetava, če naju varuje Tvoja moč?«

Ko je šla prihodnjič karavana skozi puščavo, so videli potniki, da je vrh velike palme suh. »Kako je to mogoče?« pravi neki popotnik. »Ta palma se ne bi smela prej posušiti, dokler ne bi videla kralja, ki je večji kot Salomon.« »Mogoče ga je videla,« pravi njegov sopotnik.

Duh morskimi rib od straniš, če osnaženo ribo segreješ v vodi, a voda ne sme zavreti. Voda nato odlij in skuhaj nato ribo v drugi vodi. Če hočeš ribo speti, jo najprvo osnaži in jo nato pobrizgaj z jesibom ali z limoninim sokom; vdrgni jo z drobnno sesekaninu peteršiljem in soljo.

Angleška banka je glede denarnega prometa največja banka na svetu. Sedaj bodo zgradili za banko novo poslopje, ki bo stalo okoli 1000 milijonov dinarjev in kojega grajba bo trajala okoli deset let. Uporabili bodo največje iznajdbe za varstvo pred tatovi. Oboki, kjer bo shranjena zlata zloga, bodo nad 15 m globoko v zemlji; njih zid bo 2 in pol metra debel in bo obstojal iz posebno močnega jeklenobetonu. Okoli obokov bo širok hodnik, kjer bodo hodile noč in dan oborožene straže sem in tja. Dohodna vrata bodo 2400 kg težka.

Tudi Amerika ima svoje piramide. V Srednji Ameriki je polotok Jukatán. Sedaj so odkrili tam piramide, v pragozdovih skrite. Njih starost ocenijo na 3000 let.

Goljuf. Pisali smo, da se je dvignil Francoz Calizo v aeroplanu 13.000 m visoko. Sedaj se je izkazalo, da je leparil. Skrtili so mu v letalo drugo višinsko merilo, barograf imenovano. In ta barograf je pokazal 4000 m in ne 13.000 m.

Notranjost zemlje. V devet desetih notranjosti naše zemlje je neprestano vročina 1700° Celzija. Že v globini 40 km znaša toplota 1200°.

Povečalna stekla. Napravili so povečalna stekla, ki ti pokažejo vsako stvar 250.000 krat večjo kot je. Najbolj oddaljeni oddaljeni predmeti so naenkrat čisto pred teboj.

Ljubitelji znak. Bogat kmet v Južni Afriki si je dal prelepiti vso svojo delavnico z več kot pol milij. pisemskimi znakami.

Stroj solčne moči. Večkrat so že poskušali ujeti solčno moč. In se jim bo slednjič tudi posrečilo ter jo bomo nosili v žepu s seboj, kakor nosimo sedaj v električnih baterijah električno moč. Kako v tem oziru napredujemo, nam kaže stroj švedskega astronoma Arrhenija, ki je nedavno spravil skupaj 8000 do 9000 stopenj toplote.

Dve leti na kolosu. Neki švedski stotnik je odpotoval pred dvema letoma od doma in je na kolosu prepotoval ves svet. Te dni je prišel nazaj. Čudne reči je doživel; ločili so ga kot tatu, zaprt je bil, bolan je bil itd.

Stiskalnice in mlinci za sadje in grozdje, kotli za žganje

po najnižjih cenah pri **FR. STUPICA**,
Ljubljana, Gospodarska cesta št. 1.

TVORNICA KEM. IN OIL. BARV LAKOV FIRNEŽA IN STEKLA
DRUŠTA Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI TERPENTIN STROJNO ODE UMETNIŠKE BARVE PRAŠNO ODE

COPIČI FIRNEŽ SOLSKE BARVE LUHE BARVE BRISTNE OJLNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLEG TRGOVINA
SCHNEIDER EVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL - NIZKE CENE !!

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Kmetičko dekle pošteno zdravo in pridno se išče v trgovsko hišo, k trem osebam, poleg kuharice, za pospravljanje sob. Prednost ima ona, katera zna nekoliko šivati na roko, in da ima veselje do vrta. Ponudbe na upravo pod šifro „PRIDNA IN POSTENA“ št. 7385.

Več izurjenih pietih sprejemem. - Hrana in stanovanje v hiši Franc Miklavčič, ST. VID 20 nad Ljubljano.

Kovaški učenc se takoj sprejme. - Naslov pove uprava Domoljuba pod 7381.

Sadno drevje visokodebelno, samo priznane vrste nudi za jesensko in pomladno sajenje JOSIP ZAKRAJSCEK, šolski upravitelj v Blatni Brezovici pri Vrhniki.

Lepo hišo z vrtom, hlevom in njivo v Mavčičah prodam. Cena 18.000 Din. FRANC ŽITNIK, Mavčiče 36, p. Smlednik pri Medvodah.

Čipkarice, ki so pripravljene prevzeti v izvršitev klekljarska dela, naj se obrnejo na Osrednjo čipkarsko zadrugo - Ljubljana, Kongresni trg 2.

Vesela dvojčka. Mlinar je vprašal prijatelja Smoleja, kateri je pred kratkim dobil dvojčka: »Ti, kaj ne, da se strašansko dereta in imaš vedno vrišč v hiši?« »Saj ni tako hudo. Poglej, eden vpije tako, da drugega ni slišati.«

Edino pri meni dosežete najnižje cene v manufakturnem blagu. Ravno kar dospelo v krasni izbiri zimsko blago: moški in ženski stoli, barbeni, flanela in drugo volneno blago. Posebno razkošna izbira v dubljinah za moške suknje in suknjice. Razno drugo manufakturno blago. Lepa izbira v ženskih, moških in otroških jopicah; krasne svilene rute in kravate. Spec. izbira krasnih moških srajc. Vseled pravočasnega ugodnega nakupa so cene brez konkurence. Dalje velika izbira v kuhinjski emalirani in litoemalirani železni posodi, porcelanu, steklu, svetilkah itd. Steklo za okna, okovje ter druge potrebitine. Vedno sveže prvovrstno specijalno blago in moka po znižani ceni. Stalna naloga splitskega in trboveljskega cementa. - Za ceni. nakup se najtopleje priporočam in jamčim za solidno postrežbo.

J. MENART, trgovec - DOMŽALE.

HEMEROIDI!

20.000 uspešnih ozdravljenj samo v Avstriji

S »ORIOLO« - SVEČKAMI
proti hemeroidom!

Skladišče: »SIS« d. d., Zagreb,
BEOGRAD, LJUBLJANA.

Pozor! Polhove kože. Pozor!

in vse druge kože od divjačin, kupujem za inozemstvo po najvišji ceni. Prepričajte se v Vaše dobro, preden prodaste prekupcem svoje blago.
Filip Bizjak krznar - LJUBLJANA,
Selenburgova ulica št. 6.

Naicenejše

in najboljše modroce, spalne divane, zofe, otomane, žimo dobite pri trvdki

Fran Jager, tapetnik,

Ljubljana, Sv. Petra nasip 29 pri Zmajskem mostu.

Kmetovalci! Gospodarji!

Slamorenice, mlince za sadje, reporenice, posnemalnike za mleko, kotle za žganje

dobite najboljše in najcenejše pri znani domači narodni trvdki

FR. STUPICA, LJUBLJANA.

V vsako hišo Domoljuba!

Ali se hočete temeljito osvoboditi

protina in revmatizma?

Po vsaj deželi gre vesela vest, da se je našlo novo sredstvo proti revmi, protinu in išiasu. Te grozne bolezni se vtihotapijo tako v ubožno delavsko kočjo kakor v prekrasni grad bogatina, svojih žrtev iščejo povsod in pridejo povsem nepričakovano. Kdo jih ne pozna — če ne iz lastnih bolečin, pa vsaj po tarnanju bližnjega! Vsak ve, kake muke mora prenašati revmatični bolnik in kako nevarne morejo biti posledice te bolezni. Bolečine se množe z vsakim dnem, na raznih mestih otebejo udje, roke in noge se sključijo, da češče se pojavijo posledice celo na obeh.

Dobi se pač več sredstev, ki pa očinkujejo le polajševalno. Sloviti zdravniki so se z vneto trudili, da bi se vspešno bojevali proti tem boleznim, ter so našli pot do zdravlja v zdravljenju s pitjem, ki se lahko izvrši doma in ki konečno osvobodí ubogega trpina mukopolnih bolečin.

Priliko vam dam, da se sami prepričate o tem, ker pošljem vsakomur, ki mi piše,

popolnoma zastonj

poučno razpravo in malo poskušnjo. To zdravljenje je našlo že več tisoč pristašev, pridružite se jim tudi vi, vseh vas bo presenetil in zadovoljni bode.

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalterstrasse 5. Abt. 303.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 2057, 2470 in 2979.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10 Brzjav.: Gospobanka.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji. Obveznica vojne odškodnine nominalne Din 1000.— n. pr. stane pri sedanjem tečaju skupno samo Din 385.—, plačljivo v 11 mesečnih obrokih po Din 35.—.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**